

TOOLKIT EU-VERKIEZINGEN VOOR JONGEREN

NL

YOUR VOTE
MATTERS

PROTECT
YOUR
POWER

COUNT
EVERY
VOTE

LET

REGISTE

VO

SPARK

Deze toolkit voor de Europese verkiezingen is opgesteld door WECF als onderdeel van het [ClimAct/Spark a Change-programma](#). Alle figuren en tabellen zijn ontwikkeld door [WECF](#), tenzij anders vermeld. Overname van delen van deze publicatie is toegestaan op voorwaarde dat de bron wordt vermeld.

Deze publicatie is tot stand gekomen met hulp van de Europese Unie. De inhoud van deze publicatie valt uitsluitend onder de verantwoordelijkheid van WECF en kan in geen geval worden beschouwd als afspiegeling van de standpunten van de EU.

Druk:

Copyright WECF 2024

www.wecf.org

WECF International | Arthur van Schendelstraat 550, 3511 MH Utrecht |

Telefoonnr.: +31628129992

Auteurs: Marise Edgar en Eleonora Dijkstra

Redactie: Janna Lenders en Chantal Van den Bossche

Ontwerp: Charlotte Aukema, aukemaontwerp.nl

Illustratie cover: Leyla Ali @byleylaali • Instagram-foto's en -video's

Vertaling: Anne Oosthuizen

Copyright foto's: WECF International, Annabelle Avril, Nynke Kloppenburg, The Green Livelihood Alliance en Yavor Lalev - Green Tulip Photo

Inhoud

Inleiding	4
Definities en verklarende woordenlijst	
Feministische en activistische begrippen	
Specifieke termen m.b.t. de Europese verkiezingen	
Deel 1: Wat is de EU eigenlijk en hoe werkt het allemaal?	13
Het ontstaan van de EU	
EU-instellingen	
Europese verkiezingen	
Deel 2: Hoe kan ik theorie omzetten in belangenbehartiging voor de Europese verkiezingen?	25
Praktische adviezen	
Politieke campagnes en organisaties om in de gaten te houden	
Tips voor het organiseren	
Deel 3: Nationale context	34
Verschillen binnen de EU	
Deel 4: Ik vind klimaatverandering en feminisme wel belangrijk, maar wat is het verband tussen die twee en de EU?	37
Gendergelijkheid	
De klimaatcrisis	
Europese Green Deal	
Een gifvrije en gezonde toekomst	
Verbod op greenwashing	
Toegang tot menstruele gezondheidszorg	
EU kandidaat-lidstaten en buurlanden	
Deel 5: Wat zijn belangrijke thema's bij de komende verkiezingen?	48
Klimaat en genderrechtvaardigheid, nu!	
Organiseer je eigen workshop over de Europese verkiezingen	
Bibliografie	57
Bijlage: Aanvullende bronnen	58

Startersgids voor jonge activisten

JONGE FEMINISTEN, ZET JE VOOR KLIMAATRECHTVAARDIGHEID!

Inleiding

In 2024 vinden de verkiezingen voor de Europese Unie (EU) plaats, de grootste transnationale verkiezingen ter wereld. Dit is het moment om jouw stem te laten horen. Er staat veel op het spel: de klimaat en ecologische crises vormen de grootste uitdaging. De toekomst van de Green Deal van de EU staat op het spel en Rusland zet zijn aanvallen op Oekraïne voort. Ook zijn er **extreemrechtse populistische partijen in opkomst, die gebruik maken van anti-gender framing, haat zaaien tegen LHBTQIA+’ers en tegelijkertijd het bestaan van de klimaatcrisis glad ontkennen**. De komende Europese verkiezingen zijn ongelooflijk belangrijk: wat we nodig hebben is een verenigd en progressief Europees blok, waarbij we op elkaar kunnen vertrouwen. We moeten een sterk en feministisch geluid laten horen op deze extreemrechtse retoriek en de daaruit voortvloeiende ontwikkelingen! Dit jaar, in juni, heb jij de kans om een keuze te maken die de koers van Europa voor de komende vijf jaar zal beïnvloeden. **Daarom is het belangrijk dat meer mensen, vooral jongeren, gaan stemmen.**

Als jij je afvraagt hoe de Europese Unie precies werkt, of betrokken wilt zijn maar niet goed weet waar je moet beginnen, dan is deze toolkit voor jou. We schreven deze gids om de Europese Unie voor jou begrijpelijk te maken en je voor te bereiden op een actieve deelname aan de komende verkiezingen. De gids dient ook als uitleg waarom ecofeministisch activisme voor deze Europese verkiezingen relevant is. De verkiezingen zijn van grote invloed op de aanpak van de doelen van de Agenda voor Duurzame Ontwikkeling 2030 en de klimaatdoelen van de EU, omdat degenen die verkozen worden de politieke agenda tot 2029 zullen bepalen. **Dit is een cruciaal moment voor jongeren om samen te komen en deel te nemen aan de komende verkiezingen.**

Bij de afgelopen verkiezingen in 2019 hebben jonge kiezers bijgedragen aan een historische opkomst, die voor het eerst sinds de jaren negentig hoger was dan [50% van alle kiesgerechtigden](#). **De toename van het aantal stemgerechtigde jongeren heeft direct bijgedragen aan een grotere vertegenwoordiging van personen met een gemengde achtergrond in het Europees Parlement.**

Veel onderling gerelateerde problemen hebben een gemeenschappelijke oorsprong, een systeem dat de ene groep bevoordeelt ten opzichte van de andere. Klimaatverandering en sociale ongelijkheid zijn bijvoorbeeld met elkaar verbonden omdat vrouwen en meisjes, in al hun verscheidenheid, nonbinaire personen en LHBTQIA+'ers onevenredig zwaar worden

getroffen door de klimaatcrisis. We hebben te maken met een crisis die mede gevoed wordt door verschillende onderdrukkende structuren, zoals racisme, klasse-ongelijkheid en (neo-)kolonialisme. **Ecofeminisme is een, zogeheten transformatieve beweging, een beweging die verandering bewerkstelligt, en tegelijk de verbanden tussen milieugere-lateerd en sociaal onrecht onderkent.** Tegelijkertijd onderkent ecofeminisme de sleutelrol die vrouwen en meisjes, in al hun verscheidenheid hierin spelen.

De EU heeft veel gedaan voor de integratie van gender in haar beleidslijnen, maar we moeten er wel voor zorgen dat deze vooruitgang na de komende verkiezingen in stand wordt gehouden. Het bestaan van de Green Deal is in gevaar en in verschillende lidstaten wordt het maatschappelijk middenveld steeds verder onderdrukt. Daar is maar één antwoord op: meer ecofeministisch geluid.

Deze toolkit is ervoor bedoeld om het verband tussen ecofeminisme en de Europese verkiezingen duidelijk te maken. Vooral nu desinformatie over gender en klimaat aan alle kanten de kop opsteekt, en Russische propaganda de sociale beweging in Europa probeert te destabiliseren, moeten we ervoor zorgen dat we één lijn trekken en ieders stemgeluid (en stembiljet) laten gelden.

Wat je achtergrond ook is, jouw unieke ervaringen zijn waardevol in de strijd voor een nieuwe wereld. Iedereen zou zich op welke manier dan ook moeten inzetten – in deze toolkit zal worden uitgelegd hoe je dat kan doen. **Power to the people!**

Een activistisch geluid! Stoyo Tetevenski

“Ik geloof dat sociaal onrecht en de klimaatcrisis voortkomen uit een intersectie van systemen van onderdrukking, zoals kolonialisme, kapitalisme en het heteropatriarchaat. Ik geloof dat wij, om deze onrechtvaardigheden te bestrijden, een diverse beweging op poten moeten zetten die deze systemen kan trotseren

en duidelijke, levensvatbare alternatieven voort kan brengen. Door de lens van klimaatrechtvaardigheid en intersectioneel feminisme kunnen we zien dat het geweld en de onderdrukking waar men(s en dier) onder lijdt het product is van bepaalde historische omstandigheden en dat er voor vernietiging, hebzucht en geweld, alternatieven bestaan. Een dergelijke kritische lens kunnen we ook toepassen om ons eigen denken en de manier waarop we ons tot anderen verhouden te dekoloniseren.” – Stoyo Tetevenski, een politiek activist uit Bulgarije en lid van het intersectioneel feministische collectief LevFem.

DEFINITIES EN VERKLARENDE WOORDENLIJST

Voor we dieper ingaan op het hoe en wat: hieronder vind je enkele termen en sleutelbegrippen die je in het kader van je activisme or bij het leren over de Europese Unie wellicht zult tegenkomen. We nodigen je uit om zelf meer informatie te verzamelen over deze onderwerpen, aangezien er voor geen enkele één eenduidige definitie bestaat.

Klimaatrechtvaardigheid: Klimaatrechtvaardigheid heeft een link met ecofeminisme omdat beide benadrukken dat de last van de klimaatverandering niet in gelijke mate op iedereen drukt. Klimaatverandering is niet een louter ‘wetenschappelijk probleem’, maar ook een ethische, politieke en sociale kwestie. De gevolgen van klimaatverandering hebben een andere invloed op ondervertegenwoordigde en historisch uitgesloten groepen/landen, omdat zij niet dezelfde toegang hebben tot politieke macht en ondervertegenwoordigd zijn in het bestaande beleid. Ecofeminisme eist rechtvaardigheid voor deze groepen. [Hier vind je nog een toolkit over klimaatrechtvaardigheid](#)

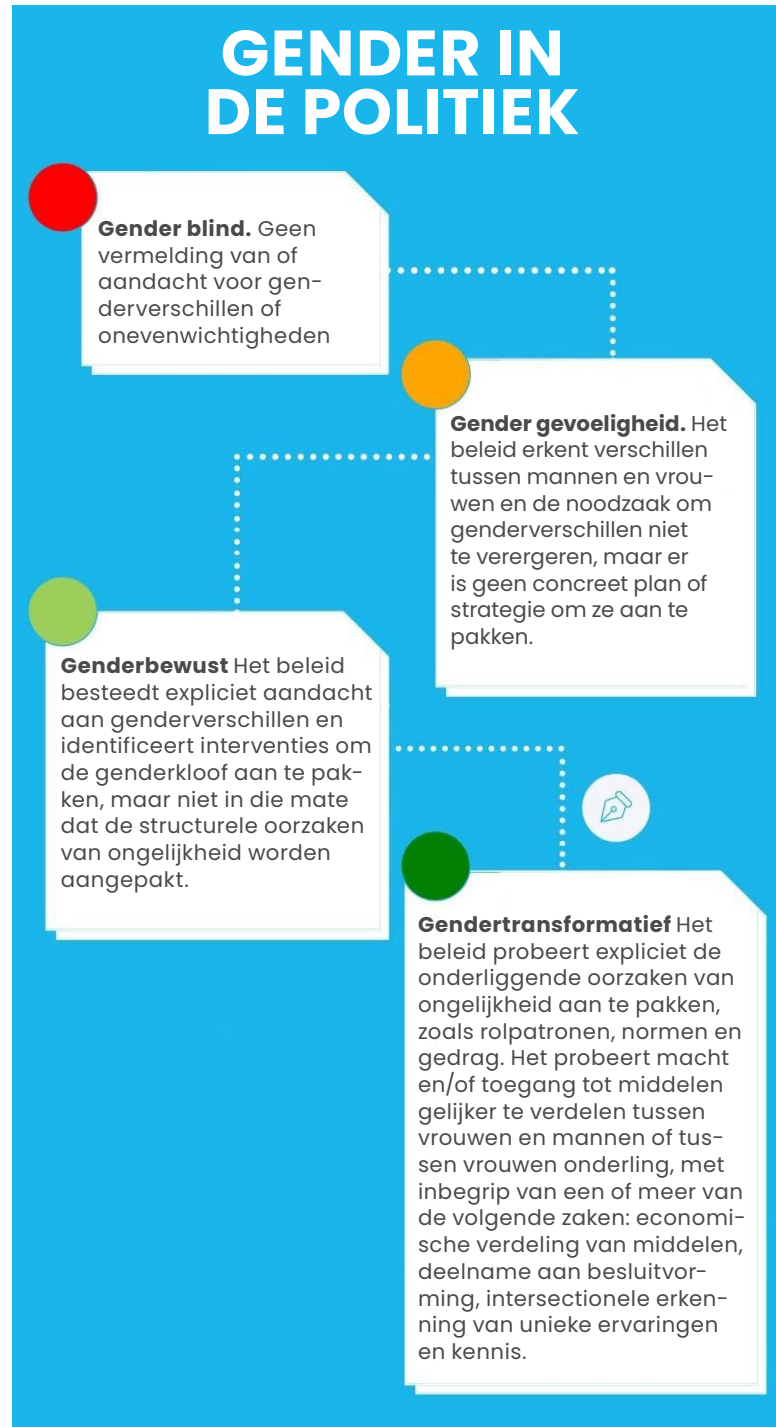
Gendermainstreaming: Het beleidsproces waarbij overwegingen met betrekking tot gender worden opgenomen in het ontwerp en de volledige uitvoering van alle procedures – ongeacht of deze van meet af aan expliciet verband houden met gender. Bij gendermainstreaming in het milieubeleid kan bijvoorbeeld worden nagegaan hoe het energiebeleid de diverse genders verschillend zal beïnvloeden, gezien de gendergerelateerde verdeling van zorgarbeid en economische macht. [Hier vind je een filmpje over gender en beleidsvorming](#) (Bron: Europees Instituut voor gendergelijkheid, EIGE).

Genderlens: In elk nieuw beleid wordt rekening gehouden met gender, waarbij de bestaande ongelijkheden tussen de verschillende genders in aanmerking wordt genomen.

Ecofeminisme: Ecofeminisme is een begrip dat opkwam met de tweede feministische golf van de jaren '70. Het begrip benadrukt dat er door het patriarchaat en kolonialisme machtsverschillen in de samenleving zijn gecreëerd, zoals cis-mannen/vrouwen, wit/niet-wit, hetero/LHBTQIA+ en cultuur versus natuur. Door de inzet van activisten die zich identificeren als LHBTQIA+ en als Zwart, Inheems en/of van Kleur (Black, Indigenous [and] People of Colour; BIPoC), die een intersectionele opvatting van het ecofeminisme hanteren, is ecofeminisme in de loop der jaren sterk veranderd. Ecofeminisme gaat dan ook niet alleen over gender, maar ook over andere aspecten van onze identiteit zoals (fysieke) beperking, migrantenstatus, sociale klasse, inkomen, ethniciteit, enz.

Ecofeminisme betekent dat we deze intersectionele feministische benadering hanteren bij het bestrijden van structurele kwesties die ons gezonde milieu geweld aandoen. [Hier vind je meer informatie](#)

Kolonialisme: Er is sprake van kolonialisme wanneer het ene land het andere met geweld overneemt, en diens manier van leven (culturele praktijken, economische ontwikkeling, taal, religieuze overtuigingen enzovoort) aan de plaatselijke bevolking oplegt. Kolonialisme is veelal geworteld in racisme, met als doel de onderwerping van plaatselijke groepen

en het winnen van grondstoffen ten voordele van de koloniale macht. Het kolonialisme begon rond de 16e eeuw en duurt in verschillende vormen voort tot op de dag van vandaag (zie neokolonialisme hieronder). De voornaamste kolonisatoren in die tijd waren o.a. het Belgische, Britse, Deense, Franse, Nederlandse, Portugese en Spaanse rijk. Deze WestEuropese landen koloniseerden Afrika, ZuidAmerika en Azië, in verschillende mate. De gevolgen en machtsverschillen die het kolonialisme teweegbracht zijn vandaag de dag nog steeds zichtbaar over de hele wereld. Daarnaast heeft grondstofwinning en overexploitatie door de kolonisatoren bijgedragen aan de klimaatcrisis en tevens de ontwikkeling van veel landen belemmerd, zodat zij nu minder goed in staat zijn de klimaatcrisis zelf het hoofd te bieden.

Russisch kolonialisme Een blinde vlek voor veel mensen uit het Mondiale Noorden is Russisch kolonialisme, waarmee de dynamiek tussen landen in OostEuropa en CentraalAzië, die ooit deel uitmaakten van de SovjetUnie of onder diens invloed stonden, wordt aangeduid. Dit is belangrijk omdat er in de WestEuropese media en politiek de neiging bestaat om de complexiteit van het dekolonisatieproces van landen en Inheemse volkeren in het Mondiale Oosten te negeren, evenals de andersoortige historische ontwikkelingen die men in deze landen tijdens het Sovjetregime en het communisme heeft doorgemaakt.

Een activistisch geluid! Sarah Nasrawi

“Wij jongeren zijn de eerste generatie die te maken krijgt met de consequenties van klimaatverandering. De gevolgen van klimaatverandering manifesteren zich in een wereld die gebouwd is op onrecht. Door de lens van het (eco)feminisme krijgen we beter zicht op de onrechtvaardigheden die al generaties lang worden doorgegeven. De klimaatcrisis onthult zo de

ware aard van ons systeem en versterkt reeds bestaande ongelijkheden. Systemen die we moeten doorbreken om een duurzame en rechtvaardige toekomst op te bouwen. Als we die systemen niet begrijpen, komen we er niet.” Sarah Nasrawi, jongerenvertegenwoordiger voor duurzame ontwikkeling van de Verenigde Naties

Neokolonialisme: Neokolonialisme is de moderne vorm van kolonialisme, waarbij de koloniale machten nog altijd de controle hebben over eerder gekoloniseerde ruimten door middel van toegang tot markten en grondstoffen (Faleiro 2012). Dit wordt weerspiegeld in het feit dat de koloniale machten nog steeds veel invloed hebben op internationaal niveau. Vaak komt dit tot uiting in oneerlijke besluitvorming over klimaatverandering,

aangezien veel landen waarvan door de kolonistoren de ontwikkeling werd belemmerd nu de last dragen van een klimaatcrisis die ze zelf niet hebben veroorzaakt.

Intersectionaliteit: Mensen kunnen tegelijkertijd met meer dan één vorm van discriminatie te maken krijgen. Dit wordt aangeduid met het begrip ‘intersectionaliteit’, een term die oorspronkelijk bedacht werd door de Amerikaanse burgerrechtenactiviste Kimberly Crenshaw. Vrouwen van kleur worden bijvoorbeeld op meerdere niveaus gediscrimineerd, zowel omdat ze vrouw zijn als omdat ze van kleur zijn. Aangezien deze twee vormen van onderdrukking (seksisme en racisme) daarbij niet los van elkaar bestaan, moeten ze samen worden bekeken. Dit begrip kan worden toegepast op alle onderdelen van onze identiteit, zoals huidskleur, etniciteit, leeftijd, sociale klasse, sekse, genderidentiteit, (fysieke) beperking, sociaal-maatschappelijke klasse, economische status en religie. Als we het over intersectionaliteit hebben, is het heel belangrijk om te aan te strepen dat dit begrip in de Verenigde Staten is ontstaan als resultaat van het harde werk van Zwarte feministische activisten, om de duale gevolgen van seksisme en racisme te kunnen verklaren. De hoofdgedachte is dat vrouwen in al hun verscheidenheid niet allemaal hetzelfde niveau van discriminatie ervaren, omdat ze nu eenmaal vrouw zijn. Belangrijk om te erkennen is dat intersectionaliteit in iedere context of regio/land weer anders kan zijn.

[Hier vind je meer informatie over de geschiedenis van intersectionaliteit!](#)

Het patriarchaat: een sociaal systeem dat de gezonde witte middenklasse hetero (cis)‘man’ als de norm en het onderwerp accepteert, en alles wat buiten die categorie valt (zoals hetero cisvrouwen, lesbiennes, transgendermannen en vrouwen, nonbinaire personen) in meer of mindere mate als minder beschouwt.

Voor velen onzichtbaar Stel je eens een kamer voor die is gebouwd voor iemand die precies 1,20 m lang is. In deze kamer zijn het meubilair, keukengerei, de deuren, ramen enzovoort gemaakt voor mensen van die lengte. Stel je nu voor dat je die kamer binnen probeert te komen terwijl je maar 60 cm of juist 1,80 m lang bent. Misschien kom je er maar met moeite binnen, of zal niets voor jou de juiste maat hebben. Maar als je 1,20 m was, zou de kamer perfect lijken en zou het je niet eens opvallen hoe moeilijk het voor anderen is om zich die kamer te rond te bewegen. Op dezelfde manier kunnen of willen degenen die profiteren van systemen van onderdrukking deze vaak niet als onderdrukkend zien, omdat de wereld voor hen is ingericht. Onze wereld is grotendeels gemaakt voor de witte heteroman, als gevolg van het kolonialisme/imperialisme en het patriërchaat. Feminisme legt deze systemen van onderdrukking bloot en benadrukt dat iedereen mee moet werken om deze te bestrijden. Overigens onderschrijft het feminisme niet de notie dat zij die van deze systemen profiteren van nature 'slecht' zijn. Het is eerder zo dat wij als feministen de noodzaak zien om na te denken over de onderdrukking waarmee we te maken hebben én over onze privileges, om zo een gelijkwaardige wereld voor iedereen te creëren (voorbeeld ontleend aan Perez 2019. *Invisible Women*. London: Penguin Random House).

LHBTQIA+: Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Queer, Intersex, Asexual, Plus, ofwel Lesbisch, Homo, Biseksueel, Transgender, Queer, Interseks, Aseksueel en Meer, is een overkoepelende term die groepen omvat die buiten de dominante seksuele oriëntatie (hetero)

en genderidentiteit (bij de geboorte toegewezen geslacht, ook wel cisgender genoemd) bestaan. Ook vaak aangeduid als de regenbooggemeenschap.

Feministisch buitenlands beleid (FFP): De toepassing van een feministische benadering in al het buitenlands beleid van een bepaald land, waarbij prioriteit wordt gegeven aan vrouwenrechten, gendergelijkheid en sociale rechtvaardigheid. Sinds 2014 hebben Canada, Frankrijk, Mexico, Spanje, Luxemburg, Duitsland en Chili een strategie voor feministisch buitenlands beleid. Een feministisch buitenlands beleid moet erop gericht zijn een structurele transformatie van ecosociale en genderrechtvaardigheid teweeg te brengen, die verder gaat dan enkel de bewustwording van gendergerelateerde kwesties te verhogen. De betrokkenheid van feministische instellingen en organisaties uit het Mondiale Zuiden is onmisbaar in het ontwikkelingsproces van een FFP. [Meer informatie over feministisch buitenlands beleid vind je hier](#).

Specifieke termen m.b.t. de Europese verkiezingen

Europese Unie: De EU is een verbond van 27 Europese landen, ontstaan uit de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal. De EU werd na de Tweede Wereldoorlog opgericht om vrede, stabiliteit en samenwerking tussen de lidstaten te bevorderen.

Europees Parlement: Het Europees Parlement is een van de zeven instellingen van de Europese Unie. Het is de rechtstreeks verkozen wetgevende vergadering van de EU en het enige orgaan waarvoor we kunnen stemmen. Het EP deelt de wetgevende macht en de volledige begrotingsbevoegdheid met de Europese Raad. In EU-landen worden elke vijf jaar de leden van het Europees Parlement (Europarlementariërs) gekozen, die samen 450 miljoen Europese burgers vertegenwoordigen. De belangrijkste vergaderingen van het EP, ook wel plenaire vergaderingen genoemd, worden twaalf keer per jaar gehouden in Straatsburg, met aanvullende sessies in Brussel. De vergaderingen duren vier dagen en de focus ligt op debatten en stemmingen, met verschillende procedures voor wetgevende verslagen, begrotingsbesluiten en niet-wetgevende verslagen.

Evenredige vertegenwoordiging: Dit stelsysteem houdt in dat de toewijzing van zetels aan een partij nauw overeenkomt met het percentage stemmen dat de partij kreeg bij de verkiezingen.

Degressieve proportionaliteit: Dit systeem wordt in het Europees Parlement gebruikt om ervoor te zorgen dat landen met een grotere bevolking instemmen met ondervertegenwoordiging, zodat kleinere landen een grotere stemkracht hebben. Hoe groter een lidstaat wordt, hoe minder effect elke extra stem heeft op zijn totale vertegenwoordiging in het parlement.

Deel 1:

DE EUROPESE VERKIEZINGEN BEGRIJPEN

De Europese Unie

De Europese Unie heeft 27 leden die er allemaal voor hebben gekozen om op verschillende manieren samen te werken. Deze 27 landen, ook wel lidstaten genoemd, hebben afgesproken welke zaken op Europees niveau worden aangepakt en welke nog door de nationale regering van het land worden geregeld. **Wist je dat de EU is opgericht om vrede, stabiliteit en samenwerking tussen de lidstaten te bevorderen?** Drieënzeventig jaar later is dit nog steeds het belangrijkste doel van de EU-samenwerking.

De afgelopen 73 jaar is er echter een hoop veranderd: de EU is steeds meer verenigd en hechter verbonden. Tegenwoordig is het bijvoorbeeld veel gemakkelijker voor mensen om in andere landen te reizen, wonen en werken. Bovendien gebruiken veel van deze landen een gemeenschappelijke munteenheid, wat handel met andere landen en werken in het buitenland eenvoudiger maakt. Vertegenwoordigers van de lidstaten komen voor vergaderingen bijeen in Brussel, de hoofdstad van de Europese Unie. Op vergaderingen

in Brussel vormen een platform voor vertegenwoordigers van alle lidstaten om deel te nemen aan diplomatieke gesprekken en onderhandelingen. Vlak voor de zomer stemmen we voor het Europees Parlement, de enige vertegenwoordigers waar wij als Europese burgers onze stem op uit kunnen brengen. De meeste wetten in jouw land zijn gebaseerd op EU-besluiten. Het volgende Europese Parlement zal de wetten voor de komende vijf jaar bepalen.

Veel mensen zien de Europese verkiezingen als een kans om nationale frustraties te uiten, maar er zijn veel kwesties die de landelijke politiek overstijgen en juist alleen op EU-niveau kunnen worden aangepakt. Deze verkiezingen zijn een beslissend moment voor belangrijke nieuwe wetgeving, zoals de Europese Green Deal. Vooral nu nationalistische euroscepsis en extreemrechtse bewegingen in heel Europa in opmars zijn, kunnen deze verkiezingen het politieke landschap drastisch veranderen, omdat de extreemrechtse partijen naar verwachting veel zetels zullen winnen. **Daarom is het cruciaal om de Europese verkiezingen niet te zien als 27 landelijke campagnes, maar om te stemmen met de toekomst van de Europese Unie in gedachten.**

Het ontstaan van de EU

De EU werd na de Tweede Wereldoorlog opgericht om Europese landen samen te brengen, vrede te garanderen en hun economische samenwerking te bevorderen. Het begon allemaal met de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS) in 1951, die bedoeld was om de kolen en staalproductie onder een gemeenschappelijk gezag te plaatsen. Logisch,

want de kolen en staalindustrie waren essentieel voor de wapenindustrie, dus door ze onder één gemeenschappelijk EU-gezag te plaatsen werd oorlog tussen EU-landen bijna onmogelijk. De EGKS werd gevolgd door de Europese Economische Gemeenschap (EEG), die in 1958 werd gevormd door zes landen (België, de Bondsrepubliek Duitsland, Frankrijk, Italië, Luxemburg en Nederland). Door deals te sluiten over kolen en staal gingen de landen economisch samenwerken, en in 1957 was de tijd rijp voor verdere economische integratie. Met de oprichting van de EEG werden de meeste barrières voor het verkeer van goederen, diensten, kapitaal en arbeid opgeheven. Dit maakte handel veel gemakkelijker, zorgde voor minder concurrentie binnen de EU, en leidde zelfs tot een gemeenschappelijk buitenlands handelsbeleid. In 1993 werd de EEG, inmiddels omgedoopt tot de Europese Gemeenschap, de Europese Unie zoals we die nu kennen. De EU was bedoeld om de samenwerking nog verder te versterken en een echt politiek én economisch verbond tussen de lidstaten te realiseren. Het idee van een eenheidsmunt kreeg vorm, er werd een eenduidig veiligheidsbeleid gecreëerd en gemeenschappelijke burgerrechten werden vastgelegd. Maar wist je dat de euro zoals wij die kennen pas in 2002 werd ingevoerd? Naarmate er meer landen bijkwamen, werd de EU groter en kreeg deze meer te zeggen in de wereldpolitiek.

En wat gebeurde er nog meer in 2020? Na een lange periode van onrust in het Verenigd Koninkrijk, resulterend in de Brexit-stemming, werd besloten dat het Verenigd Koninkrijk de EU zou verlaten. Britse burgers kunnen nu dus niet stemmen meer bij de verkiezingen. Wat betreft gendergelijkheid was dit een tegenslag voor feministische bewegingen in het VK, omdat het genderbeleid sinds Brexit behoorlijk is afgezwakt. Met slechts 20% vrouwelijke parlementszetels, ontbreekt het de regering onder Sunak aan belangrijke feministische actoren. (Sanders and Flavell, 2022)

Een activistisch geluid! Eraitz Saez de Egilaz

“De verkiezingen zijn een belangrijk moment: we kiezen voor de komende vier jaar. In plaats enkel weerstand te bieden, werken er mensen aan een Europa dat om haar mensen geeft en waarin ieders wezenlijke rechten worden gerespecteerd. Het is belangrijk voor jonge mensen zoals wij om onze stem te laten gelden en betrokken te raken zodat dit alternatief werkelijk-

heid kan worden.” – Eraitz Saez de Egilaz, lid van het Baskische parlement en jeugdsecretaris van de EH Bildu

De EU heeft zeven belangrijke instellingen, allemaal met hun eigen taken, verantwoordelijkheden en regels. Het zal je misschien opvallen dat veel van hun namen op elkaar lijken, maar elke instelling dient een eigen unieke rol! En dat niet alleen: in de hele EU zijn er meer dan 30 verschillende organen en bureaus die onvermoeibaar doorwerken om de EU soepel

In varieta concordia: Heb je ooit gehoord van de uitdrukking: 'In verscheidenheid verenigd'? Dat is het motto van de EU: elk EU-land heeft zijn eigen cultuur, taal en tradities, maar alle landen delen dezelfde gemeenschappelijke waarden en dienen als leden van de Europese Unie deze waarden respecteren. EU-instellingen

te laten draaien. De belangrijkste zeven worden hier uitgelegd om je op weg te helpen en als je meer wilt weten, kun je altijd een kijkje nemen op de website van de EU. Er zijn vier belangrijke besluitvormende instellingen die de beleidsrichting bepalen en een sleutelrol spelen bij de totstandkoming van de wetgeving in de EU:

De Europese Raad

Laten we beginnen met de Europese Raad, deze instelling bestaat uit de regeringsleiders van alle EU-lidstaten, een voorzitter en de voorzitter van de Europese Commissie. **De Europese Raad bepaalt de algemene politieke richting en prioriteiten van de EU, geeft advies over belangrijke kwesties en bevordert de coördinatie tussen de lidstaten.** Na de Europese verkiezingen kiezen de vertegenwoordigers van de lidstaten een nieuwe voorzitter voor de Europese Raad. Momenteel is de voorzitter Charles Michel uit België. Het kiezen van de nieuwe voorzitter staat los van de verkiezingsuitslag, maar beide vinden rond dezelfde tijd plaats. De Europese Raad komt vier keer per jaar samen, tenzij er op een ander moment een dringende reden is om bijeen te komen.

De Europese Commissie

De Europese Commissie (EC) volgt de gezette politieke koers en treedt op als het uitvoerend orgaan van de Europese Unie. De EC functioneert onafhankelijk van de nationale overheden en bestaat uit 27 leden, de zogeheten commissarissen. Elke lidstaat kan één commissaris benoemen en elke commissaris vertegenwoordigt één beleidsthema in de EU. De Commissie wordt geleid door een voorzitter en is bijzonder omdat ze de belangen van de EU boven de nationale belangen stelt. De Europese Commissie is de enige instelling in de EU die nieuwe wetten kan voorstellen. Terwijl de Raad en het Parlement vaak wetsvoorstellen doen, formuleert de Commissie wetten op basis van deze voorstellen en heeft zij de bevoegdheid om voorstellen te verwerpen. Na de Europese verkiezingen benoemt het Europees Parlement een nieuwe voorzitter van de Europese Commissie, die de huidige voorzitter, Ursula von der Leyen, zal vervangen.

De huidige Europese commissaris van klimaat in de EC is Wopke Hoekstra. Hoekstra kreeg veel kritiek nadat hij in november 2023 werd voorgedragen als commissaris, omdat hij een staat van dienst had bij oliegi-giganten als Shell en adviesbureau McKinsey. Nadat hij voor de functie was verkozen, vertegenwoordigde hij de EU op de COP29 in Dubai. <https://www.ftm.nl/tag/wopke-hoekstra>

Maak kennis met Ursula von der Leyen!

Ursula von der Leyen, uitgeroepen tot 's werelds machtigste vrouw, werd in 2019 de eerste vrouw die na 60 jaar mannelijke dominantie voorzitter van de Europese Commissie werd. Ze is een Duitse gynaecologe die later in haar carrière de politiek inging voor de Duitse centrumrechtse christendemocraten (CDU) en lid is van de

EVP-fractie. Als voorzitter beheert ze de EU-begroting, werkt ze samen met de Europese Raad en leidt ze de commissie bij het maken van wetten. In februari van dit jaar stelde ze echter voor om de *Sustainable Use Regulation (SUR)*, een onderdeel van de Europese Green Deal, in te trekken vanwege de groeiende weerstand van rechts en boerenprotesten in de hele EU. De SUR was bedoeld om de inzet van pesticiden tegen 2030 te halveren en het gebruik ervan in kwetsbare gebieden te verbieden. Dit was een enorme klap voor de Green Deal, omdat chemische bestrijdingsmiddelen een belangrijke bron van vervuiling, verlies van biodiversiteit en gezondheidsrisico's zijn.

De Spitzenkandidat

Spitzenkandidat is een Duitse term voor de belangrijkste kandidaat wiens verkiezing grote implicaties kan hebben. Het selectieproces voor de voorzitter van de Europese Commissie beïnvloed door een Spitzenkandidat te introduceren. Europese politieke partijen krijgen de kans om prominente kandidaten aan te wijzen als hun vertegenwoordigers in de verkiezingscampagne van de EU.

De Raad van de Europese Unie/de Raad van Ministers

Niet te verwarren met de Europese Raad; de Raad van de EU is een aparte instelling die een adviserende rol heeft en wetsvoorstellen kan aanpassen. De Raad van de EU bestaat uit 27 ministers uit alle lidstaten en is draait om tien verschillende beleidsterreinen. De Raad van de EU kan wetgeving voor de EU voorstellen en werkt nauw samen met het Europees Parlement. In wezen houdt de Raad van de Europese Unie nationale belangen in het achterhoofd, terwijl de blik van het Europees Parlement op de EU als geheel gericht is. In de Raad van de EU veranderen de vertegenwoordigers van de lidstaten op basis van het beleid dat besproken wordt. Elk half jaar neemt een andere lidstaat het voorzitterschap van de Europese Raad op zich. Hoewel de samenstelling van veel EU-instellingen na de Europese verkiezingen zal veranderen, zal de van Raad van de EU hetzelfde blijven.

Het Europees Parlement:

Deze instelling staat centraal tijdens de verkiezingen. Het Europees Parlement of kortweg het Parlement is de enige instelling waar burgers hun vertegenwoordigers rechtstreeks kiezen. Het Parlement, dat samenwerkt met de Raad van de EU, heeft drie functies: het budget voor de verschillende EU-instellingen vaststellen, toezichthouden op andere EU-instellingen en stemmen over voorgestelde EU-wetten. Het Parlement debatteert over een wetsvoorstel en stuurt het terug naar de Commissie met suggesties, goedkeuring of afwijzing. Elke vijf jaar in juni kiezen de burgers van de EU wie hen de komende vijf jaar zal vertegenwoordigen. Parlementsleden organiseren zich in fracties op basis van gedeelde ideologieën. Er zijn zeven fracties in het Europees Parlement. Sommige leden kiezen ervoor zich niet bij een fractie aan te sluiten (zogenoeten non-inscrits).

Naast de vier hierboven genoemde besluitvormende instellingen zijn er nog drie instellingen die een ondersteunende functie hebben:

- De Europese Centrale Bank (ECB) is, zoals de naam al doet vermoeden, de centrale bank van de EU en heeft als doel de prijzen in de eurozone te stabiliseren.
- De Europese Rekenkamer (ECA) fungeert als externe controleur voor de EU. De Rekenkamer handelt in het belang van de belastingbetalers in de EU en ziet erop toe dat het geld van de EU efficiënt wordt besteed. Hoewel de Europese Rekenkamer niet bevoegd is om wetten af te dwingen, werkt deze wel aan de verbetering van de manier waarop de Europese Commissie met de EU-begroting omgaat. De Rekenkamer brengt verslag uit over de financiële kant van de EU om de transparantie te bewaren.
- Het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ-EU) houdt toezicht op de Europese wetgeving in alle lidstaten. Het Hof van Justitie bestaat uit 27 rechters en is de hoogste juridische autoriteit binnen de EU. Het ziet erop toe dat de EU-wetten in elke lidstaat worden toegepast en houdt zich bezig met juridische kwesties tussen EU-instellingen.

Fracties in het Europees Parlement

In het Parlement werken landelijke partijen samen in fracties. Hieronder vind je een lijst van de fracties en hun standpunten. Op deze manier dient de fractie dus als een paraplu voor verscheidene landelijke partijen.

Fractie van de Progressieve Alliantie van Socialisten en Democraten in het Europees Parlement (S&D)

De S&D-fractie is opgericht in 1953 en is daarmee de op één na oudste fractie in het Parlement. De S&D is centrumlinks en sociaaldemocratisch. De fractie pleit voor sociale rechtvaardigheid, werknemersrechten, milieuduurzaamheid en progressief economisch beleid. De fractie is aangesloten bij de Progressieve Alliantie en de Socialistische Internationale.

Landen	Taal	Jaar van toetreding	Betaalmiddel
Oostenrijk	Duits	1995	Euro
België	Nederlands, Duits en Frans	1958	Euro
Bulgarije	Bulgaars	2007	Bulgaarse lev BGN
Kroatië	Kroatisch	2013	Euro
Cyprus	Grieks	2014	Euro
Tsjechië	Tsjechisch	2014	Tsjechische kroon
Denemarken	Deens	1973	Deense kroon (DKK)
Estland	Ests	2004	Euro
Finland	Fins en Zweeds	1995	Euro
Frankrijk	Frans	1958	Euro
Duitsland	Duits	1958	Euro
Griekenland	Grieks	1981	Euro
Hongarije	Hongaars	2004	Hongaarse Forint HUF
Ierland	Iers en Engels	1973	Euro
Italië	Italiaans	1958	Euro
Letland	Lets	2004	Euro
Litouwen	Litouws	2004	Euro
Luxemburg	Frans & Duits	1958	Euro
Malta	Maltees & Engels	1958	Euro
Nederland	Nederlands en Fries	1958	Euro
Polen	Pools	2004	Poolse Zloty (PLN)
Portugal	Portugees	1986	Euro
Roemenië	Roemeens	2007	Roemeense Leu RON
Slowakije	Slowaaks	2004	Euro
Slovenië	Sloveens	2004	Euro
Spanje	Spaans	1986	Euro
Zweden	Zweeds	1995	Zweedse Kroon (SEK)

De Linkse fractie in het Europees Parlement (GUE/NGL)

De Linkse fractie in het Europees Parlement, bekend als de GUE/NGL (de confederale fractie Europees Unitair Links/Noords Groen Links), vertegenwoordigt een coalitie van linkse partijen met sociale, communistische en ecosociale ideologieën. Deze werd opgericht in 1995 als gevolg van de toetreding van drie nieuwe landen met linkse partijen tot de EU en de daaropvolgende gezamenlijke vorming van de confederale fractie. De GUE/NGL legt sterk de nadruk op de rechten van arbeiders, klimaatactie, feminisme, vrede en mensenrechten als kernpunten op hun politieke agenda.

Maak kennis met Kim van Sparrentak!

Ze is lid van het Europees Parlement en zit sinds 2019 in de fractie de Groenen/Europese Vrije Alliantie. Ze is coördinator van de LHBT-werkgroep, pleit voor gelijke rechten van de LHBTQIA+-gemeenschap in Europa en diende een wetsvoorstel in voor om smartphones minder verslavend te maken.

“Wat mij enorm veel energie geeft is dat ik mensen heb ontmoet uit heel Europa met totaal verschillende achtergronden maar met hetzelfde doel, namelijk een eerlijkere en duurzamere toekomst voor iedereen! Samen ergens voor strijden is al heel gaaf, maar tegelijkertijd kennis opdoen over de politiek en cultuur van anderen, dat is pas echt een enorme bonus. Daarnaast is het natuurlijk ontzettend leuk om aan wetgeving te mogen werken die van toepassing is op 450 miljoen (!!!!) mensen en waarschijnlijk zelfs buiten Europa van invloed zal zijn.” – Kim van Sparrentak
Fractie de Groenen/Europese Vrije Alliantie (Groenen/EVA)

Deze groep is een grote mix van vijf Europese partijen: Europese Groene Partij (EGP), onderdeel van de Europese Vrije Alliantie (EVA), Europese Piratenpartij (PPEU) en Volt Europa (Volt), onderdeel van Animal Politics EU (APEU). De fractie de Groenen/EVA heeft een linkse en progressieve ideologie en pleit voor milieubescherming, duurzame ontwikkeling, sociale gelijkheid en de erkenning van culturele en taalkundige diversiteit binnen de EU.

Renew Europe Groep (Renew)

Dit is de oudste fractie in het Europees Parlement en heette vroeger de ‘Fractie Alliantie van Liberalen en Democraten voor Europa’. Deze fractie is een liberale, pro-Europese fractie.

Fractie Europese Conservatieven en Hervormers (ECR)

De fractie Europese Conservatieven en Hervormers (ECR) is extreemrechts en staat bekend om hun eurosceptis. Sommige leden van de groep zijn geen voorstander van de eurozone

in het algemeen. Daarnaast zijn ze tegen referenda over het al dan niet toetreden van landen tot de EU. Deze groep is anti-migratie, anti-klimaatmaatregelen en tegen de Europese Green Deal. Ze hebben de afgelopen jaren veel steun gekregen van populistische en nationalistische bewegingen, en er wordt verwacht dat ze bij de komende verkiezingen veel zetels zullen winnen. Dit vormt een directe bedreiging voor de rechtsstaat en zal een verschuiving binnen het Parlement in de richting van extreemrechts betekenen.

Fractie van de Europese Volkspartij (Christendemocraten) (EVP)

Deze fractie begon in 1976 en is momenteel de grootste fractie in het Europees Parlement. De EVP identificeert zich als een centrumrechtse, conservatieve en christendemocratische fractie. De partijen in deze groep zijn recentelijk van centrumrechts naar rechts opgeschoven om wat extreemrechtse stemmen voor zich te winnen. De grootste fractie is dus conservatief en steeds rechtser geworden. Het risico bestaat dat ze na de verkiezingen zullen gaan samenwerken met de extreemrechtse ECR en ID. Dit zou betekenen dat de Europese Green Deal op de lange baan wordt geschoven, uitbreiding van de EU wordt geblokkeerd en de macht van de EU zal afnemen.

Maak kennis met Maria Walsh!

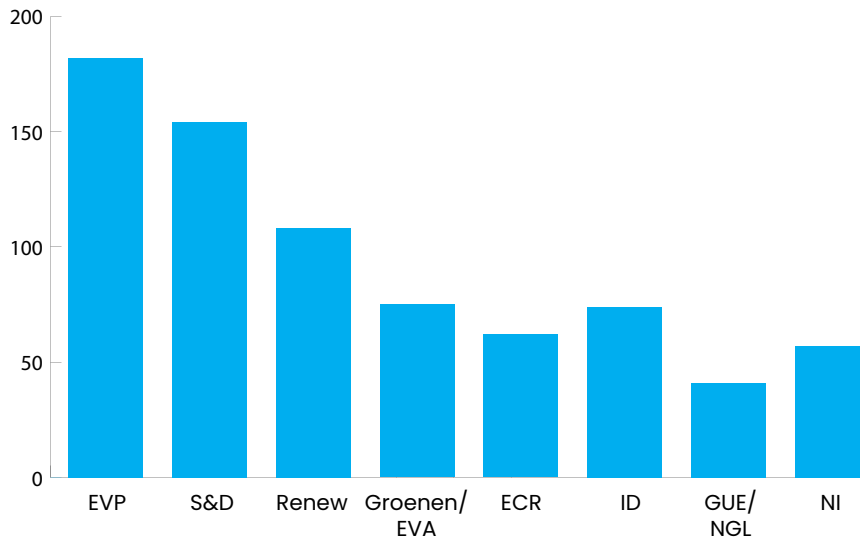
Ze is vertegenwoordiger van de Europese Volkspartij in het Europees Parlement en een groot voorstander van het afschaffen van de 'roze belasting'. Dit houdt in dat er meer in rekening wordt gebracht voor producten of diensten die voor vrouwen op de markt worden gebracht of aan vrouwen worden verkocht. Maria Walsh werkt actief aan de bewustwording en het aanpakken van dit probleem om eerlijke en gelijke behandeling te bevorderen.

"Jongeren van de Europese Unie, ik wil jullie op het hart drukken om het belang van jullie stem in te zien. Wanneer jullie tijdens de Europese verkiezingen de stemhokjes binnengaan, vergeet dan niet dat jullie stem ver buiten onze landsgrenzen kan weerklinken, daar waar over de toekomst van Europa wordt besloten."- Maria Walsh

Fractie Identiteit en Democratie (ID)

De fractie Identiteit en Democratie (ID) is een rechts-populistische partij. De ID neemt een hard standpunt in tegen migratie en is tevens tegen het toekennen van extra bevoegdheden aan de Europese Unie. Deze groep heeft steun gekregen van nationalistische bewegingen in heel Europa en zal naar verwachting veel stemmen winnen bij de komende verkiezingen. Als deze fractie in dit tempo aan populariteit blijft winnen, vormen ze een bedreiging voor de waarden van de EU op het gebied van mensenrechten en de Green Deal, evenals respect voor de rechtsstaat.

Infographic: de verkozen zetels van 2019

Verkiezingsproces

De Europese verkiezingen vinden om de vijf jaar plaats en bieden de meer dan 400 miljoen burgers van de EU de kans om hun vertegenwoordigers te kiezen. Dit jaar wordt er gestemd van 6 t/m 9 juni. Het stemproces verschilt per lidstaat en volgt de landelijke regels, maar tegelijkertijd zorgt een uitgebalanceerd systeem ervoor dat niet één land het parlement kan domineren. Zo krijgen kleinere landen een evenredige invloed toebedeeld. Bij de komende verkiezingen zullen er 720 leden van het Europees Parlement worden gekozen, een toename ten opzichte van de vorige 705 leden, representatief voor de toegenomen bevolkingsgroei.

Wie mogen er stemmen? Iedereen met EU-staatsburgerschap die voldoet aan de landelijke kiesgerechtigde leeftijd, mag stemmen! In de meeste landen is deze leeftijd 18 jaar, **maar in België, Duitsland, Malta en Oostenrijk is het 16 jaar, en in Griekenland 17 jaar.** Hoewel je in de meeste landen automatisch wordt opgeroepen om te stemmen, moet je je op sommige plekken zelf inschrijven bij de nationale autoriteiten. **Het is daarom belangrijk om goed op de hoogte te zijn van de registratietermijnen.**

Hoewel het Verenigd Koninkrijk geen deel meer uitmaakt van de EU, blijven jongeren betrokken bij de EU. Het besluit om uit de EU te stappen kreeg vooral veel steun van de oudere kiezers. Als het aan de jongeren had gelegen, was het VK deel van de EU gebleven: driekwart van hen stemde om in de EU te blijven.

Een activistisch geluid! **Dominique Palmer**

Maak kennis met Dominique Palmer, een jonge activiste voor klimaatrechtvaardigheid uit het Verenigd Koninkrijk die zowel in Wales als wereldwijd een grote impact wist te maken. Haar missie: de empowerment van jongeren en het zichtbaar maken van de vele facetten van de klimaatcrisis.

“Het is essentieel dat jongeren zich bezighouden met ecofeminisme omdat het onze toekomst is die het meest op het spel staat. Ecofeminisme eist erkenning voor het werk dat vrouwen verzetten op het gebied van klimaatrechtvaardigheid en pleit voor zowel klimaat- als genderrechtvaardig beleid. Het is ook van cruciaal belang dat we de ernst van de huidige situatie inzien: de klimaatcrisis is al in volle gang en verwoest de levens van mensen en ons ecosysteem.” – Dominique Palmer, activist voor klimaatrechtvaardigheid

Jarenlang hebben de Europese verkiezingen niet veel aandacht gekregen. Bijgevolg was er een gebrek aan enthousiasme om te gaan stemmen, hoewel het altijd belangrijk is dat mensen hun mening laten horen. Voorafgaand aan de verkiezingen van 2019 werd er hard aan gewerkt om jongeren hierbij te betrekken en hen te motiveren om te gaan stemmen. Dit bleek goed te werken! In 2019 lag de opkomst voor het eerst boven de 50%, een stijging van 8 procentpunten ten opzichte van 2014. **Jongeren lieten hun actieve betrokkenheid bij de politiek zien en drukten hun stempel op de toekomst.**

Wist je dat het in België, Bulgarije, Cyprus, Griekenland en Luxemburg verplicht is om te gaan stemmen?

2024: Een zeer belangrijk jaar voor de Europese politiek

Naast de verkiezingen voor het Europees Parlement zullen er in veel Europese landen ook landelijke verkiezingen zijn. Deze verkiezingen hebben invloed op de politiek in die landen, maar ook op wie er in de Europese Raad komen te zitten.

TIJDLIJN

Deel 2:

MEEDOEN AAN DE EUROPESE VERKIEZINGEN

Als jij je wilt voorbereiden om in de aanloop van de Europese verkiezingen campagne te voeren, moet je wel weten *hoe* je je stem kunt laten gelden. Stemmen is de ultieme vorm van steunbetuiging, maar het is er slechts één aspect van. Er zijn talloze manieren om actief deel te nemen aan de verkiezingen! Betrokken zijn bij de politiek gaat verder dan alleen stemmen. Hierbij kun je ook denken aan het organiseren van protesten, het voeren van campagnes, het bevorderen van de opkomst en het verspreiden van informatie via social media. In het volgende gedeelte beschrijven we verschillende manieren waarop jij actief deel kan nemen aan de Europese verkiezingen en hierbij (eco)feministische prioriteiten kan benadrukken.

Als je geen lid wilt worden van een politieke partij, zijn er ook andere manieren om met de politiek bezig te zijn! **Een groep jonge feministen kan direct deelnemen aan politieke**

processen zonder tussenkomst van politieke partijen. Zo kun je rechtstreeks petities indienen bij parlementsleden, er bij hen op aandringen bepaalde vragen te stellen aan het kabinet, of een samenwerking met ambtenaren aangaan om nieuw beleid vorm te geven. De mogelijkheden zijn eindeloos! Zo kun jij een betekenisvolle impact maken op de EU-brede politiek op de manier die jou het beste past.

Een activistisch geluid! Ines Holzegger

“Wij jongeren moeten opstaan en meedoen wat betreft stemmen en ons verkiesbaar stellen – wij zijn tenslotte degenen die het langst getroffen zullen worden door de beslissingen die worden genomen. Het is aan ons om te pleiten voor rechtvaardigheid tussen generaties, economische welvaart en duurzaamheid. Samen kunnen we

de toekomst vormgeven!” – Ines Holzegger van LYMEC

Praktische adviezen

Schrijf je in om te kunnen stemmen. Een van de eenvoudigste manieren waarop jij de besluitvorming kan beïnvloeden is door te stemmen. **Vooral in tijden waarin rechts populisme toeneemt, is het cruciaal om je stem te gebruiken om te voorkomen dat rechtse en fascistische partijen terrein winnen.** Weet goed dat je niet alle landen automatisch ingeschreven staat om te stemmen. Zorg er dus voor dat je de registratievereisten en deadlines in jouw land goed snapt en je je hieraan houdt. Als je momenteel in een ander land binnen de EU woont, heb je de mogelijkheid om te kiezen **waar je jouw stem wilt uitbrengen.** Je kunt ervoor kiezen om te stemmen in je eigen land of in het land waar je nu verblijft. Op deze manier kan elke EU-burger actief deelnemen aan de Europese politiek.

Blijf op de hoogte van de ontwikkelingen rondom de Europese verkiezingen. Deze toolkit kan dienen als een eerste stap om de EU en haar instellingen beter te leren begrijpen. Voor de meest recente informatie over de verkiezingen en de verschillende politieke partijen is het echter handig om het nieuws de gaten te houden. Onze aanbevolen nieuwssites vind je op de laatste pagina van deze toolkit!

Praat met elkaar over de Europese verkiezingen. De opkomst bij de Europese verkiezingen is meestal erg laag. Hierdoor is het extra belangrijk is om mensen aan te moedigen om toch te gaan stemmen en bij deze verkiezingen hun stem te laten gelden. Praat dus met al

je gelijkgestemde activistische vrienden, je ouders, collega's en burens om ervoor te zorgen dat er meer stemmen gehoord zullen worden en dat partijen die ecofeminisme hoog in het vaandel hebben staan meer aanhangers krijgen!

Raak betrokken bij de nationale politiek. De meeste mensen kiezen welke partij ze steunen op basis van wat ze weten over wat er speelt in de politiek in hun land. Als je wilt dat jouw campagne het goed doet, is het dus handig om de het politieke landschap van je land goed te begrijpen. Betrokken zijn bij de nationale politiek is belangrijk omdat kiezers zich beter kunnen inleven in de landelijke partijen en hun beloften. Bovendien zijn landelijke politici voor lokale activisten zoals jij makkelijker te bereiken. Door steun te werven en bewustzijn te creëren op een landelijke schaal, leg je een stevigere basis voor het promoten van je ecofeministische doelen in de Europese Unie.

Woon verkiezingsevenementen bij. Door deel te nemen aan evenementen voorafgaand aan de verkiezingen blijf je goed op de hoogte en neem je actief deel aan de aanloop naar de verkiezingen. Deze evenementen bieden ook een geweldige kans om in contact te komen met gelijkgestemden, met verschillende perspectieven in aanraking te komen en rechtstreeks in gesprek te gaan met je volksvertegenwoordigers.

Maak gebruik van je social mediaplatforms. Gebruik social media om op de hoogte te blijven van EU-gerelateerd nieuws en om in contact te komen met andere jongeren die geïnteresseerd zijn in de Europese politiek. Via social media kun je informatie te delen, problemen bespreken en binnen jouw netwerk bewustwording creëren over het feit dat er tijdens de Europese verkiezingen gestemd moet worden. Dit is een zeer effectieve en niet te onderschatten manier om mensen naar de stembus te krijgen!

Organiseer zelf campagnes of doe mee. Doe mee aan campagnes die in het teken staan van de Europese verkiezingen. Dit kan bijvoorbeeld met vrijwilligerswerk voor een politieke partij of door initiatieven te steunen die de opkomst en politieke betrokkenheid bevorderen, maar ook door deel te nemen aan protestmarsen of door voorlichting te geven in de vorm van een workshop. Hoe toegankelijk is de locatie? Zorg ervoor dat je bij je deelnemers na gaat wat hun behoeften zijn. **Als je zelf een evenement organiseert, zorg er dan voor dat het zo intersectioneel en inclusief mogelijk is:** gebruik eventueel een gids voor feministische communicatie!

Moedig anderen aan om ook te gaan stemmen. Deel je kennis over de EU en de verkiezingen met anderen. Vertel mensen in je omgeving hoe ze actief kunnen deelnemen en waarom dit zo belangrijk is. De meest directe manier om verandering teweeg te brengen is door te stemmen: als je het niet eens bent met de huidige EU-politiek, ga stemmen!

Een activistisch geluid! Hannah Prins

“We kunnen de klimaatcrisis niet los zien van andere kwesties zoals kapitalisme, racisme en kolonialisme, want deze factoren hebben wel degelijk bijgedragen aan de crisis waar we nu mee te stellen hebben. Het is van essentieel belang om te kijken naar de rol die verschillende groepen spelen binnen de klimaatbeweging, en daar is het feminisme ontegenzeggelijk één van. Jouw stem maakt echt een verschil! Betere wetten redden levens. Als je niet stemt, worden er wellicht wetten gemaakt die niet in jouw voordeel zijn. Laten we feminisme en de klimaatbeweging zoveel mogelijk verenigen voor een duurzame toekomst.” – Hannah Prins, klimaatactivist en woordvoerder van Extinction Rebellion

lijkt één van. Jouw stem maakt echt een verschil! Betere wetten redden levens. Als je niet stemt, worden er wellicht wetten gemaakt die niet in jouw voordeel zijn. Laten we feminisme en de klimaatbeweging zoveel mogelijk verenigen voor een duurzame toekomst.” – Hannah Prins, klimaatactivist en woordvoerder van Extinction Rebellion

Communicatiegids

Nu je weet voor welk doel je wilt opkomen en hoe je dat gaat aanpakken, is het belangrijk om goed na te denken over hoe je jouw boodschap wilt overbrengen. Hier een aantal essentiële communicatietips:

Pas je toon aan je publiek aan: Als je anderen wil overtuigen of zinvolle gesprekken wilt voeren, denk dan eerst goed na over hoe je dit wil communiceren en tegen wie je het hebt. Of je nu probeert om meer mensen naar de stembus te krijgen of bewustwording te creëren over ecofeministische kwesties, weten wat je precies wilt zeggen is cruciaal. Als je je zorgen maakt over klimaatverandering en dit onder de aandacht wil brengen, dan is het eisen van onmiddellijke actie misschien niet de beste manier om steun te krijgen. Bij grote problemen zoals klimaatverandering werkt mensen bang maken vaak averechts. Een hoopvol perspectief bieden is een veel effectievere manier gebleken om steun te winnen. Mensen moeten geloven dat er verbetering in de situatie kan komen. Door te praten over een hoopvolle toekomst, zullen ze eerder geneigd zijn om actie te ondernemen. Als je wijst op praktische manieren waarop men een bijdrage kan leveren en positieve initiatieven aanmoedigt, zul je waarschijnlijk meer succes hebben dan wanneer je de focus te legt op angst. Kies je voor een intersectioneel feministische benadering, dan is het belangrijk om te voorkomen dat traditionele genderrollen of andere discriminerende stereotypen de kop opsteken in je communicatie.

Calls-to-action:

Verwoord duidelijk je oproep tot actie (CTA), wees daarbij specifiek over wat je van mensen vraagt. Hier precies in zijn zorgt ervoor dat je belangenbehartiging bij de Europese verkiezingen effectiever is en dat je meer mensen bereikt. Hier enkele tips:

1. Zorg dat het haalbaar voelt. Zorg ervoor dat mensen kunnen geloven dat hun deelname een verschil zal maken. Benadruk daarom de macht en het vermogen van het individu om actie te ondernemen.
2. Maak het gemakkelijk: zorg voor CTA's die niet aanvoelen als een karweitje. Vraag mensen om iets te ondernemen wat ze al willen en gemakkelijk kunnen.
3. Maak het persoonlijk: Verbind de actie met een bredere identiteit of gemeenschap waar mensen graag deel van uit willen maken.
4. Zet verhalen effectief in: Schrijf overtuigende verhalen die mensen inspireren.

**“Voor een democratische samenleving, waarin mensen in vertrouwen met elkaar moeten samenwerken, is angst vergif.” –
Filosofe Martha Nussbaum**

Politieke campagnes:

[Een oceaan van verandering 2024](#): Een gezamenlijk manifest van klimaatorganisaties om te pleiten voor een ambitieuze EU Ocean Deal en zo meer 'Blauw' in de Europese Green Deal te verwerken.

Initiatieven voor de empowerment van jongeren:

[JUST EU en ME: Jongeren in de EU in staat stellen op te komen voor hun sociale rechten](#)
[Europees Solidariteitskorps](#)

Dit initiatief stelt jongeren in staat een gemeenschap op te bouwen terwijl ze werken en zo een bijdrage leveren aan de maatschappij. Het korps staat open voor jongeren tussen 17 en 30 jaar oud.

Jongerennetwerken

Neem bijvoorbeeld eens een kijkje op de sites van deze jongerennetwerken van Europese partijen:

- Socialisten en Democraten in het Europees Parlement: [Young European Socialists](#)
- De Groenen/Europese Vrije Alliantie: [Federation of Young European Greens \(FYEG\)](#) (check ook hun [feministische netwerk!](#))
- Renew: [European Liberal Youth \(LYMEC\)](#)
- Europese Christelijke Politieke Beweging (ECPM): [European Christian Political Youth](#)
- Europese Democratische Partij: [Young Democrats for Europe](#)
- Europese Vrije Alliantie: [European Free Alliance Youth](#)

Voorbeelden van bestaande organisaties in Europa die zich bezighouden met feministisch klimaatwerk

Women Engage for a Common Future

WECF is een internationale ecofeministische organisatie, gevestigd in Europa. De organisatie is werkzaam binnen drie kerngebieden: duurzame ontwikkeling, klimaat en milieuactie en een non-toxische samenleving, altijd vanuit een feministisch perspectief. De activiteiten zijn gericht op deskundigheidsbevordering, beleidsbeïnvloeding en bewustwording, om zo de positie van vrouwen en meisjes in al hun verscheidenheid wereldwijd te versterken.

Young Feminist Europe

Young Feminist Europe (YFE) is een inclusief platform dat feministische stemmen en activiteiten door heel Europa laat weerklinken. Je kunt artikelen over feministische onderwerpen aandragen voor publicatie op hun website. Je kunt ook meedoen aan hun burgerinitiatieven en digitaal activisme.

Youth Environment Europe

Youth Environment Europe (YEE) is het grootste onafhankelijke netwerk van milieujeugdorganisaties in Europa. Als lid heb je toegang tot het netwerk van YEE en kun je de connecties van

jouw organisatie uitbreiden. Als je de contributiekosten niet kunt betalen; YEE stelt ook gratis middelen en informatie beschikbaar. Op hun website staan campagnes en projecten over verschillende milieuthema's waarvoor jij je kunt inzetten door middel van online support.

Fridays for Future

Fridays for Future is een grote, op protest gebaseerde belangenorganisatie, die begon met de schoolstaking van Greta Thunberg in Zweden. Op de website van Fridays for Future kun je advies en bronnen vinden over het organiseren van stakingen.

Generation Climate Europe (GCE)

GCE is de grootste coalitie van door jongeren geleide netwerken die zich bezighouden met klimaat- en milieukwesties op Europees niveau. Op het kruispunt tussen klimaat en mensenrechten werken zij samen met 381 nationale organisaties in 46 Europese landen. Zo nu en dan hebben ze vacatures voor vrijwilligerswerk onder verschillende milieuthema's. GCE organiseert ook evenementen en workshops om jonge professionals de kans te bieden zich de vaardigheden te verwerven om de nieuwe Europese klimaatleiders te worden.

Climate Action Network (CAN) Europe

Climate Action Network (CAN) Europe is dé toonaangevende NGO-coalitie in de strijd tegen gevaarlijke klimaatverandering van Europa. CAN Europe pleit voor duurzaam klimaat, energie en ontwikkelingsbeleid in heel Europa. De organisatie heeft een aantal sub-branches voor jongere leden en werkt steeds meer samen met jongeren en activisten, onder andere via sessies en webinars in het kader van capaciteitsopbouw.

Oxfam International

Oxfam International is een wereldwijde niet-gouvernementele organisatie die zich uitsprekt tegen van onrecht en armoede. Hun doel is het bestrijden van de ongelijkheid die de armste mensen arm houdt en hen helpen een beter leven voor zichzelf en anderen op te bouwen. Ze strijden in 85 landen over de hele wereld en werkten mee aan grote campagnes zoals [Make Rich Polluters Pay!](#) Met hun klimaatrechtvaardigheidsstrategie richten ze zich op het aanpakken van de hoofdoorzaak van de klimaatcrisis: een systeem dat winst boven mensen en onze planeet stelt. Ze pleiten voor een rechtvaardige, gelijke en feministische transitie!

Tips voor het organiseren

Het organiseren van evenementen, debatten en workshops over (eco)feministische thema's binnen lokale gemeenschappen of onderwijsinstellingen kan een enorm effectieve manier zijn om bewustwording te bevorderen. Voor het eerst een evenement organiseren is leuk, maar kan ook een behoorlijk spannend zijn. Hier enkele tips om je te helpen bij het plannen van jouw evenement:

- **Wat is het doel van je evenement?** Omschrijf duidelijk wat je met het evenement wilt bereiken. Of het nu gaat om het kweken van bewustzijn, het bevorderen van discussie of het aanzetten tot actie, een duidelijk doel zal enige sturing geven aan je planning.
- **Wie gaan er meedoen?** Wie wil je aantrekken en waarom? Zorg ervoor dat de inhoud en jouw aanpak aansluiten bij de interesses van je doelgroep. Houd ook rekening met de verschillende achtergronden binnen de groep en de diverse perspectieven die deze met zich meebrengen.
- **Wie zijn je mogelijke partners?** Werk samen met anderen door contact te leggen met lokale organisaties, activisten, voorlichters en leden van de gemeenschap. Samen werken aan evenementen maakt de organisatie ervan niet alleen leuker, maar brengt ook nieuwe perspectieven en middelen in.
- **Welk platform wil je gebruiken?** Bedenk welk platform je wilt gebruiken en hoe precies. Probeer ook online platforms in te zetten om meer mensen te bereiken.
- **Welke bronnen zijn er?** Leg je deelnemers relevante bronnen voor. Hiermee kun je een dieper begrip van het onderwerp in kwestie creëren.
- **Wat is de call-to-action?** Ga verder dan alleen het bespreken van een onderwerp. Zorg bijvoorbeeld ook voor praktische elementen waardoor de deelnemers gestimuleerd worden om met de opgedane kennis aan de slag te gaan. Denk aan betrokkenheid lokale projecten, activisme of veranderingen in de persoonlijke levensstijl.
- **Hoe inspireer je mensen?** Vergeet nooit dat je met je evenement een positief voorbeeld stelt. Let daarom goed op de duurzaamheid van je evenement, bijvoorbeeld door het gebruik van plastic bekertjes te vermijden en in plaats daarvan te kiezen voor milieubewuste alternatieven. Zorg ervoor dat elk aspect van je evenement de waarden die je uitdraagt weerspiegelt.

Benedetta Scuderi

Benedetta Scuderi richt zich op jongerenparticipatie, migratie en klimaat, en feminisme. Ze is medeoprichter van de Giovanni Europeisti Verdi (Italiaanse Jonge Groenen), co-woordvoerder van de Federatie van Jonge Europeanen en stelt zich nu voor de Groenen kandidaat voor het Europees Parlement.

“In juni 2024 staan we voor een cruciaal kruispunt, met aan de ene kant een Europa van de mensen en voor de planeet, en aan de andere een Europa van haat en ongelijkheid. Met nog slechts enkele jaren waarin de klimaat- en ecologische noodsituatie waarmee we worden geconfronteerd kan worden aangepakt, zal het volgende mandaat van het Europees Parlement de positionering van Europa in dit kader bepalen. Willen we een Europese Unie die de doelen die we hebben gesteld haalt en tegelijkertijd sociale rechtvaardigheid centraal stelt in de hervormingen, of een Europa dat terug in de tijd gaat en ons onze rechten en toekomst afpakt? Als jongeren hebben we hier een kans en een verantwoordelijkheid. Onze stem is belangrijker dan ooit en om het Europa op te bouwen zoals wij het graag zouden zien, is onze deelname aan het democratische proces essentieel. Als we onze blik op de toekomst willen richten, is Europa ons startpunt. Maak deel uit van deze verandering!”- Benedetta Scuderi

En dan? Na de Europese verkiezingen

Zodra de zetels zijn toegewezen bij de verkiezingen, blijft dit de verdeling tot 2029. Maar ook dan zijn er nog veel mogelijkheden om te lobbyen binnen het Parlement!

- Je kunt bijvoorbeeld proberen in contact te komen met Europarlementariërs om specifieke kwesties onder de aandacht te brengen. De parlementsleden van hebben immers het platform om ideeën te uiten en anderen binnen het Parlement te beïnvloeden. Als je één parlements lid met succes hebt overtuigd, zou diegene het thema in het Parlement aan de orde kunnen stellen.
- Soms is het moeilijk om rechtstreeks contact te leggen met een lid van het Europees Parlement. In zulke gevallen kun je overwegen om campagnes te starten om anderen van je standpunten te overtuigen. Hoe meer mensen zich achter een zaak scharen en zich ervoor inzetten, hoe sneller het onderdeel wordt van de politieke discussie.
- Pleitbezorger voor de benoeming van de nieuwe Voorzitter van het Europees Parlement
- Blijf op de hoogte van het nieuws binnen het Parlement

Deel 3:

NATIONALE CONTEXT

De verschillen tussen landen

De EU heeft 27 lidstaten, die elk hun eigen nationale regering hebben. Dit betekent dat, als het op EU-wetgeving aankomt, sommige wetten en regels EU-breed van kracht worden en andere zaken overgelaten worden aan de landelijke autoriteiten. Dit geldt ook voor verkiezingen: wanneer, hoe en wie er stemmen verschilt per lidstaat. In dit gedeelte leggen we dat uit!

Wanneer wordt er gestemd?

- 6 juni: Nederland
- 7 juni: Ierland, Tsjechië
- 8 juni: Letland, Malta, Slowakije, Tsjechië
- 9 juni: Oostenrijk, België, Bulgarije, Croatia, Cyprus, Denemarken, Estland, Finland, Frankrijk, Duitsland, Griekenland, Hongarije, Italië, Litouwen, Luxemburg, Polen, Portugal, Roemenië, Slovenië, Spanje, Zweden.

Hoe wordt er gestemd?

In sommige landen (België, Bulgarije, Cyprus, Griekenland en Luxemburg) is stemmen verplicht, in andere niet. Meestal volgen de Europese verkiezingen de nationale richtlijnen. Dit betekent dat elke lidstaat zijn "eigen" manier heeft om de aan het land toegewezen zetels te vullen. Dit komt omdat de verschillende lidstaten, hoewel ze allemaal deel uitmaken van de unie, stuk voor stuk autonome nationale regeringen hebben. Het partijstelsel en de vertegenwoordigingsstructuur verschillen per staat, waardoor het verkiezingsproces lastig te standaardiseren is.

Er bestaan drie verschillende stelsystemen: verkiezing met voorkeurstem, gesloten lijst of enkelvoudige overdraagbare stem. Verkiezing met **voorkeurstem** betekent dat kiezers hun voorkeur kunnen voor bepaalde kandidaten op de lijst kunnen aangeven. Bij een **gesloten lijst** kunnen kiezers alleen stemmen op een lijst met kandidaten, maar de volgorde waarop die kandidaten op de lijst staan niet beïnvloeden. De **enkelvoudige overdraagbare stem** is een systeem waarbij kiezers de kandidaten op de lijst moeten rangschikken op basis van hun voorkeur, maar daarmee slecht één stem uitbrengen. De meeste lidstaten hanteren één kiesdistrict, maar vier lidstaten (België, Ierland, Italië en Polen) hebben hun grondgebied verdeeld in meerdere kiesdistricten.

Wie stemmen er?

De lidstaten mogen zelf bepalen hoe oud je moet zijn om te mogen stemmen. Dit betekent dat er binnen de EU enkele verschillen bestaan:

- Kiesgerechtigde leeftijd 16: België, Duitsland, Oostenrijk, Malta
- Kiesgerechtigde leeftijd 17: Griekenland
- Kiesgerechtigde leeftijd 18: alle andere lidstaten.

De meeste EU-burgers kunnen overal binnen de EU stemmen, maar de manier waarop verschilt per lidstaat. Kiezers uit Tsjechië, Ierland, Malta en Slowakije kunnen niet in het buitenland stemmen. Voor kiezers uit Bulgarije en Italië is stemmen vanuit het buitenland alleen toegestaan vanuit een ander EU-land, en dan alleen op de ambassade of het consulaat. Estland is het enige land dat elektronisch stemmen voor kiezers in het buitenland toestaat, en Nederland, Frankrijk en België zijn de enige landen die stemmen bij volmacht toestaan. Al deze landen staan echter ook toe dat er per post of op de ambassade/het consulaat wordt gestemd. In alle andere landen kun je vanuit het buitenland alleen stemmen per post, op het consulaat/ambassade of allebei. Dit kan verwarrend zijn als je in het buitenland woont, maar het zou zonde zijn om daardoor je kans om te stemmen te mis te lopen. **Zorg er dus voor dat je van tevoren de regels voor jouw land en de bijbehorende deadlines checkt!**

Transnationale politieke partijen

Hoewel pan-Europese partijen een logisch idee lijken en transnationale partijen in 2019 de EU veroverden, is dit beeld in 2024 verdwenen. De EU is oorspronkelijk niet opgericht als één politieke unie, wat een democratische regeling op EU-niveau lastig maakt. Pan-Europese partijen proberen dit te veranderen, maar stuiten daarbij op een systeem dat hier niet voor is ingericht is en weinig invloed heeft op het eigenlijke beleid. Bij de volgende verkiezingen zijn er nog twee transnationale bewegingen in de running: DiEM25 en Volt. Volt Europe is een pan-Europese politieke partij die streeft naar een verenigd en federaal Europa. Met dank aan hun Duitse achterban hebben ze nu één zetel in het Parlement. Volt Europe maakt deel uit van de Groenen/Europese Vrije Alliantie. DiEM25 identificeert zich als een bottom-up, pan-Europese beweging. Ze pleiten voor een democratisch, feministisch, ecologisch en niet-uitbuitend systeem. DiEM25 heeft geen zetels in het huidige Parlement. Hun transnationalistische insteek en standpunten vóór centralisatie van de EU-politiek heeft niet veel harten weten te veroveren en is daarom niet effectief in de strijd tegen de opkomst van extreemrechts in Europa. Transnationale partijen lijken niet de oplossing voor een toerekenbaarder en democratischer EU, omdat ze te ver afstaan van nationale gevoelens en daarom op het gebied van vertegenwoordiging van EU-burgers niet kunnen concurreren met de landelijke partijen.

Deel 4: ECOFEMINISTISCHE PERSPECTIEVEN

Veel kwesties zijn zonder dat we dit beseffen (ook) ecofeministische kwesties, omdat gemarginaliseerde groepen vaak een onevenredig belast worden met de gevolgen van milieuvervuiling en klimaatverandering. Deze last is niet altijd even zichtbaar en wordt daarom vaak niet in ogenschouw genomen. Sommige meisjes gaan bijvoorbeeld niet naar school als ze ongesteld zijn omdat ze daar geen goede sanitaire voorzieningen hebben. Een ander voorbeeld zijn onveilige chemicaliën in make-up en huidverstevigende crèmes die gevaarlijke gevolgen kunnen hebben op de gezondheid vrouwen, vooral vrouwen van kleur. Ecofeminisme kijkt naar deze verschillen en past een intersectionele benadering toe op de strijd tegen de structurele barrières die ons ervan weerhouden om allemaal in een gezond milieu te leven.

We leggen de focus hier op een paar thema's om te laten zien hoe een ecofeministisch perspectief invloed kan hebben op beleidsvorming. We hopen dat deze toolkit je aanzet tot nadenken over het verband tussen milieu en gender. Hierbij is het echter wel belangrijk om te onderkennen dat er veel feministische kwesties zijn die we hier niet aanstippen, maar die daarom niet minder belangrijk zijn. We hebben ervoor gekozen om ons te concentreren

op ecofeministische thema's, maar veel van onze partners bieden waardevolle informatie aan over gerelateerde onderwerpen die wij hier niet hebben genoemd (check hun websites in de bijlage)!

Gendergelijkheid

Dit voelt misschien als het intrappen van een open deur, maar laten we beginnen met: wat heeft de EU gedaan voor gendergelijkheid? Sinds de oprichting van de EU is gendergelijkheid een kernwaarde, die is vastgelegd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Dit was in die tijd baanbrekend en stelde normen die veel landen nog niet kenden. Sindsdien heeft de EU consequent de prioriteit gegeven aan o.a. eerlijke behandeling, non-discriminatie en gelijk loon voor gelijk werk. Toch is het belangrijk om aan te strepen dat er nog steeds een kloof bestaat tussen het beleid en de praktijk. In 2019 gebeurde er iets belangrijks – Ursula von der Leyen werd de eerste vrouwelijke voorzitter van de Europese Commissie. Dit was een belangrijke stap voorwaarts met betrekking tot gendergelijkheid. Daarnaast werd Helena Dalli benoemd tot Commissaris voor gelijkheid, waarmee de intentie om genderongelijkheid aan te pakken duidelijk naar voren komt. Over het algemeen doet het EP het vrij goed als het gaat om (hoewel nog altijd binaire) vertegenwoordiging van gender in de parlementaire zetels. Belangrijk voor deze vooruitgang waren de EU-strategieën voor gendergelijkheid, LHTBQI+ en voor jongeren.

Mohammed Chahim

Mohammed Chahim is sinds 2019 lid van het Europees Parlement voor S&D en werkt voornamelijk aan de Europese Green Deal. Hij is vicevoorzitter van de commissie Milieu, Volksgezondheid en Voedselveiligheid. Hij vertelt: “De Europese politiek gaat over de toekomst van ons allemaal, maar vooral over de toekomst van jongeren in Europa. Vooral als het gaat om klimaat, gaat het over hoe we de aarde achterlaten voor de generaties die na ons komen. Om ervoor te zorgen dat die aarde bewoonbaar is, moeten we nu actie ondernemen om de klimaatverandering te stoppen. Als politicus heb ik de steun van jongeren nodig. Dankzij de jonge klimaatactivisten hebben we nu zulke ambitieuze klimaatplannen in het parlement. De betrokkenheid van jongeren heeft dus wel degelijk effect op hoe de wetgeving eruit komt te zien.” – Mohammed Chahim

Helaas zetten extreemrechtse politieke partijen nu de gendergelijkheid en feministische bewegingen in Europa onder druk. De Gender Equality Index laat meer ongelijkheid zien in banen, onderwijs, gezondheid en toegang tot diensten. Door extreemrechts en populistisch commentaar, wat in Nederland wordt gebezigd door bijvoorbeeld de PVV en in Italië door de neofascistische partij Fratelli d'Italia, maken schadelijke ideeën over gender en traditionele waarden een comeback. Hierdoor worden vrouwen in al hun verscheidenheid en LHBTQIA+'ers in onbetaalde of laagbetaalde zorgrollen geforceerd. Dit maakt het niet alleen moeilijker voor vrouwen en meisjes, nonbinaire mensen en LHBTQIA+'ers om betrokken te zijn bij politiek en werk, maar wakkert ook het seksisme aan. Om deze systematische ongelijkheden en onrechtvaardigheden aan te pakken, is het cruciaal om ervoor te zorgen **dat gendergelijkheid een belangrijk onderdeel vormt in alle beleidslijnen**. Alleen zo breken we door de barrières die feministische vooruitgang in de weg staan.

De klimaatcrisis

Klimaatverandering is een groot probleem dat niet aan één plek gebonden is, we kunnen het dus alleen oplossen door met andere landen samen te werken. In de afgelopen vier jaar heeft de Europese Unie stappen ondernomen om de CO₂-uitstoot te verminderen en nieuw beleid te implementeren. De aankomende Europese verkiezingen beslissend voor of

we deze cruciale plannen wel of niet effectief zullen kunnen uitvoeren en de EU een leidende rol zullen laten spelen in de aanpak van de klimaatcrisis. De mensen die wij verkiezen als Europarlementariërs zullen zich moeten richten op het juiste beleid voor een duurzame toekomst. Velen in het vorige Parlement steunden de European Green Deal, en lieten daarmee een duidelijk geluid horen vóór maatregelen tegen de klimaatcrisis. Er wordt verwacht dat de EVP, verbonden aan de Commissie Von der Leyen, als grootste fractie uit de verkiezingen zal komen. In het Parlement zullen zij moeten samenwerken met andere fracties en het voortouw moeten nemen in het bepalen van de standpunten van de EU met betrekking tot het klimaatbeleid. De EVP zal echter meer tegenstand krijgen van de fracties van de ECR en de ID, die vaak tegen klimaatmaatregelen stemmen. Deze fracties winnen steeds meer steun voor de aankomende verkiezingen. De keuzes die worden gemaakt bij het vormen van coalities zullen bepalend zijn voor het EU-beleid en de inzet voor het milieu. Zoals gezegd valt of staat de uitvoerbaarheid van dit klimaatbeleid dus met deze verkiezingen en zal de uitkomst ook cruciaal zijn voor de doelstellingen van Parijs zoals die in 2015 zijn vastgesteld.

Europese Green Deal

De Europese Green Deal is het plan van Europa om tegen 2050 het hele continent klimaatneutraal te krijgen en de EU om te vormen tot een rechtvaardige, welvarende samenleving. Om die vooruitgang te versnellen, is de belofte gedaan om de CO₂-uitstoot tegen 2030 met 55% te verminderen ten opzichte van 1990. Dit ambitieuze plan omvat verscheidene beleidsmaatregelen met als doel de economie op verschillende vlakken te transformeren. Denk daarbij aan energieproductie, transport en investeringen in milieuvriendelijke technologie. In overeenstemming is met de duurzaamheidsdoelstellingen, is een ander speerpunt de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen.

Waarom is ecofeminisme belangrijk voor de Europese Green Deal?

Voor ons is ecofeminisme noodzakelijk in het kader van de Green Deal van de EU omdat hiermee de link tussen milieu- en genderkwesties benadrukt worden. Ondanks de inzet van de EU met betrekking tot de bevordering van gendergelijkheid, worden vrouwen vaak buiten beschouwing gelaten in de Green Deal. Dit kan de genderkloof alleen maar vergroten en het pad naar duurzaamheid belemmeren. Ecofeministische theorieën en praktijken onderschrijven de deelname van vrouwen aan de milieubesluitvorming en onderkennen de onevenredige impact die milieuvervuiling op vrouwen heeft. Het is van vitaal belang om ecofeminisme op te nemen in de Green Deal van de EU. Alleen zo zorgen we voor een inclusief milieubeleid waarin de uitdagingen waar vrouwen mee te stellen krijgen, worden aangepakt. Alleen door beleidsvorming door een ecofeministische lens te bekijken kan de EU gendergelijkheid bevorderen, onrechtvaardigheden op milieugebied terugdringen en een duurzamere en eerlijkere samenleving stimuleren. Bovendien:

- **De gevolgen voor het milieu zijn gendergerelateerd.** Vrouwen kunnen bijvoorbeeld vaak niet zo makkelijk switchen naar milieuvriendelijke opties, omdat ze minder te besteden hebben. Ook hebben vrouwen meer last van veranderingen in energiekosten omdat ze meestal meer zorgtaken verrichten.
- **Inclusieve vertegenwoordiging in de milieusector is laag.** In de milieusector werken niet genoeg mensen met verschillende achtergronden. Dit betekent dat het beleid waarschijnlijk niet voor iedereen geschikt is. Europese beleidslijnen kunnen ook onbedoeld ongelijkheid in stand houden. Het Just Transition-plan houdt bij de overgang naar groenere manieren van leven bijvoorbeeld onvoldoende rekening met bepaalde groepen.

Een gifvrije en gezonde toekomst

Onze gezondheid wordt op verschillende manieren beïnvloed door chemische stoffen vanwege verschillende biologische verschillen waarmee we geboren worden (die natuurlijk niet noodzakelijkerwijs overeen hoeft te komen met onze gender). Door deze verschillen hebben chemische stoffen een ander effect op de gezondheid van vrouwen dan op die van mannen. Vanwege hogere vetpercentages, een andere stofwisseling en een ander hormoonstelsel, lopen vrouwen een grotere kans op ophoping van giftige chemicaliën. Dit kan leiden tot gezondheidsproblemen zoals borstkanker, endometriose en voortplantingsstoornissen.

Sociale klasse en economische status hebben ook een grote invloed op de gezondheid. Mensen met een lagere sociaal-economische status worden vaker blootgesteld aan

schadelijke chemische stoffen en andere gezondheidsrisico's. Ook krijgen vrouwen vaker te maken met armoede of sociale uitsluiting dan mannen. Veel risico's voor de gezondheid van vrouwen worden vaak slecht begrepen, zoals bijvoorbeeld de impact van nanomaterialen op het vrouwelijke voortplantingssysteem. Medicatie, met name tijdens de zwangerschap, kan schadelijk zijn voor zowel moeder als kind. In het verleden werden bij het voorschrijven van medicatie biologische verschillen simpelweg niet in ogenschouw genomen. Ook toxicologische en epidemiologische studies negeren veelal de sekse- en gendergerelateerde verschillen, waardoor pogingen om vrouwen te beschermen tegen de risico's van gevaarlijke chemische stoffen worden ondermijnd. Om de veiligheid van alle mensen te garanderen, is het van cruciaal belang dat onderzoeken ook rekening houden met gender en sekse.

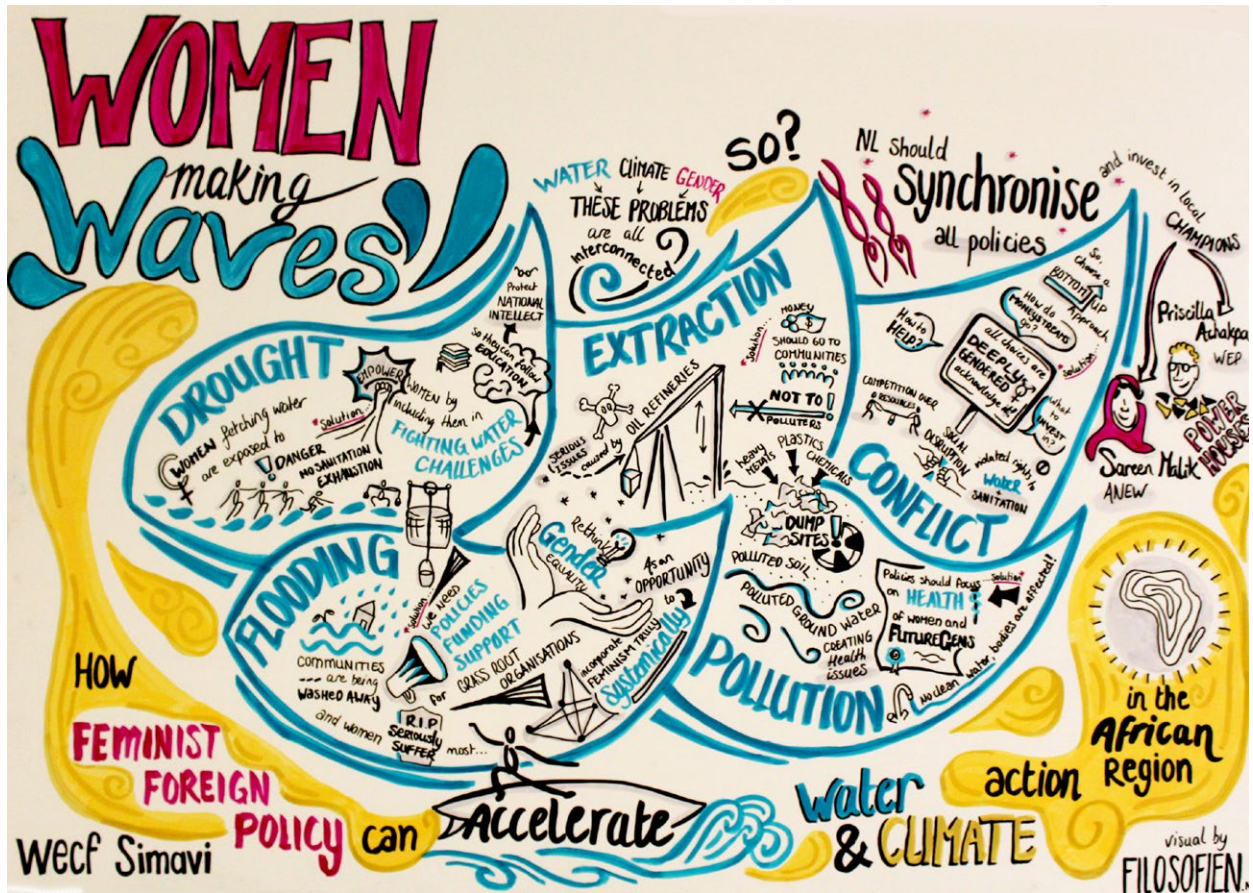
Genderrollen

Sociale factoren en genderrollen spelen een belangrijke rol in de manier waarop chemische stoffen de gezondheid van mensen beïnvloeden. Vrouwen en mannen worden blootgesteld aan verschillende gehalten gevaarlijke chemische stoffen door het werk dat ze doen. Banen die van oudsher geassocieerd worden met vrouwen, zoals persoonlijke verzorging, schoonmaak en kassabediening, brengen vaak een hoge blootstelling aan chemicaliën met zich mee. In deze sectoren werken ook meer migranten, ongedocumenteerden, vrouwen van kleur en laaggeletterde mensen, die hierdoor mogelijk nog grotere risico's lopen, ook al omdat ze niet de juiste veiligheidsinformatie krijgen. Professionele manicures (voornamelijk vrouwen) worden bijvoorbeeld blootgesteld aan veel schadelijke stoffen die in verband worden gebracht met gezondheidsproblemen zoals

Gendergerelateerd geweld (GGG)

Op 8 maart 2022 presenteerde de Europese Commissie een nieuw plan om geweld tegen vrouwen in al hun verscheidenheid, waaronder huiselijk geweld en cyberpesten, aan te pakken. Het doel was om de ernstigste vormen van geweld strafbaar te stellen. In 2014 zette de EU een belangrijke stap in die richting met het Verdrag van Istanbul, waarmee een duidelijke streep werd getrokken. In het nieuwe voorstel staan voorschriften om de lidstaten beter in staat te stellen om slachtoffers van gendergerelateerd geweld te beschermen.

Vrouwen die opkomen voor mensenrechten, vooral met een focus op het milieu, krijgen meer te maken met bedreigingen en lopen een hoger risico op gendergerelateerd geweld. In Europa staat men de laatste tijd steeds vijandiger tegenover klimaatactivisten. Sommige overheden treden hard op tegen activisten. Daarnaast worden klimaatactivisten door extreemrechtse groeperingen afgeschilderd als terroristen, wat afleidt van de echte problematiek. Door dit negatieve beeld lopen veel milieuactivisten wezenlijk gevaar.

huidaandoeningen en astma. Zelfs thuis worden vrouwen vaker blootgesteld aan chemicaliën uit schoonmaakproducten, omdat ze van oudsher meer huishoudelijke taken verrichten. Dit benadrukt hoe belangrijk het is om bij de beoordeling van de effecten van chemische blootstelling rekening te houden met gender en sociale factoren.

Cosmetica

Cosmetica vormen voor vrouwen een dagelijkse bron van blootstelling aan mogelijk schadelijke chemische stoffen. Gemiddeld gebruikt een vrouw ongeveer 16 verschillende cosmetische middelen per dag, vaak al vanaf jonge leeftijd. Hierbij zijn ze beïnvloed door de maatschappelijke schoonheidsnormen van het stereotype van de jonge, witte, cisgender vrouw dat aan hen wordt opgedrongen. Uit meerdere onderzoeken blijkt dat veel adolescenten en jongvolwassenen cosmetica gebruiken om hun zelfvertrouwen te boosten. Deze producten kunnen echter hormoonverstorende stoffen bevatten of allergenen, die een negatief effect op de gezondheid hebben. Hoewel EU-regelgeving veel van de betreffende ingrediënten inperkt of geheel verbiedt, blijft het gebruik van sommige toegestaan. Sommige haarverf, vooral die bedoeld voor Zwarte vrouwen, wordt bijvoorbeeld in verband gebracht met een verhoogd risico op kanker. Hoewel de EU verscheidene gevaarlijke stoffen in haarkleurmiddelen heeft verboden, zijn er nog steeds redenen tot zorg: 70-80% van de haarkleurmiddelen op de Europese markt zijn immers permanent of semipermanent. Ook zeer zorgwekkend zijn huidbleekproducten. Een aanzienlijk deel van de overtredingen

op de regelgeving voor cosmetica in de EU betreft dit soort producten, die ingrediënten zoals hydrochinon, kwik en clobetasol propionaat bevatten. Deze bevindingen onderstrepen de noodzaak van strengere regelgeving en een verhoogd bewustzijn van de potentiële risico's van cosmetische producten.

Pesticiden

Bestrijdingsmiddelen zijn voor veel mensen de meest voorkomende manier om in aanraking te komen met schadelijke stoffen, hetzij via voedsel of de binnen-/buitenlucht. Studies in Frankrijk hebben aangetoond dat zwangere vrouwen vaak worden blootgesteld aan pyrethroïden, een type pesticide dat vaak thuis wordt gebruikt. Factoren zoals gebruik van pesticiden, het wonen in de buurt van akkers en bepaalde voedingsgewoonten zoals drinken van alcohol of eten van vis, dragen bij aan deze blootstelling. Vanwege de traditionele rolpatronen zijn mannen vaker boer. Ook zij worden dagelijks blootgesteld aan pesticiden. Daardoor lopen ze een groter risico op neurologische ziekten, zoals Parkinson, die worden veroorzaakt door voortdurende blootstelling aan giftige stoffen. In Frankrijk is Parkinson officieel erkend als beroepsziekte.

EU-beleid voor chemische stoffen

Ondanks het feit dat we weten dat mensen verschillend worden beïnvloed door gevaarlijke chemische stoffen, wordt in het EU-beleid dat gericht is op de bescherming tegen deze

Verbod op greenwashing

Eerder dit jaar introduceerde de EU nieuwe regelgeving om greenwashing een halt toe te roepen. Bedrijven mogen nu niet zomaar meer termen als 'klimaatneutraal' of 'duurzaam' gebruiken zonder te kunnen bewijzen dat hun producten daadwerkelijk niet schadelijk zijn voor het milieu, bijvoorbeeld met een certificering zoals het EU Ecolabel. De Europese Commissie heeft dit in het leven geroepen omdat deze vond dat dergelijke termen misleidend waren en mensen ertoe aanzetten dingen te kopen die toch schadelijk zijn voor het milieu. Dit alles is onderdeel van een groter plan om bedrijven ertoe aan te zetten transparant te zijn over hoe milieuvriendelijk hun producten écht zijn, zodat consumenten betere keuzes kunnen maken op basis van de juiste informatie. Ook gender speelt ook een rol bij koopgewoonten. Vrouwen en meisjes geven eerder de voorkeur aan duurzamere keuzes als het op aankopen aankomt, en bedrijven willen daarvan profiteren. Bovendien, aangezien de meeste vrouwen de inkopers in huis zijn, hebben zij een grote invloed op hoe milieuvriendelijk het hele huishouden is.

risico's met gender geen rekening gehouden. De twee belangrijkste voorschriften van de EU, de CLP-verordening en de REACH-verordening, hebben betrekking op industriële chemicaliën. Deze zijn bedoeld om de menselijke gezondheid en het milieu te beschermen, maar houden niet specifiek rekening met de verhoogde kwetsbaarheid van vrouwen voor chemische stoffen. In deze regelgeving worden vrouwen alleen genoemd als het gaat om zwangerschap en borstvoeding, waardoor achterhaalde stereotypen enkel worden versterkt. De Europese Green Deal, waarbij de focus ligt op milieubeleid, gaat ook voorbij aan genderkwesties. Hoewel de Chemische Strategie voor Duurzaamheid gericht is op het aanpakken van chemische gevaren, wordt er niet direct ingegaan op genderkwesties. Deze lacune bestendigt genderstereotypen en slaagt er niet in om alle kwetsbare groepen effectief te beschermen.

Toegang tot menstruele gezondheidszorg

Een kwestie waarbij schadelijke chemicaliën, gendergelijkheid, toegang tot sanitaire voorzieningen en plasticvervuiling allemaal een rol spelen, is de **menstruatie**. Het recht op menstruele gezondheid is daarom ontzettend belangrijk. Het doodzwijgen van menstruatie heeft een enorme invloed op de producten die we gebruiken en hoe, en dat heeft dan weer gevolgen voor het milieu, onze portemonnee en onze gezondheid. We willen dat de EU iets doet aan dit zwijgen en zich openlijker uitspreekt over wat er in de producten zit die we gebruiken. De nieuwe Europese SUP-verordening (*SingleUse Plastics Directive*) is op wegwerpproducten voor menstruatie niet van toepassing. Menstruatie en hygiëneproducten

WECF en buurlanden

WECF heeft één zusterorganisatie in een van de kandidaat-lidstaten, WECF Georgië. Daarnaast werken we intensief samen met milieu NGOs in (potentiële) kandidaat-lidstaten van de EU, zoals Servië, Bosnië, Moldavië, Turkije en Armenië. Ook steunen wij onze leden en partnerorganisaties in Oekraïne in de wederopbouw, het herstel en hun toetreding tot de EU, waarbij we pleiten voor een groene en duurzame toekomst voor het land.

We richten ons op het bevorderen van een beter milieubeleid in deze landen en het verbeteren van de samenwerking met lokale ngo's. WECF streeft ernaar de betrokkenheid en capaciteit van ngo's te vergroten om deze beter in staat te stellen burgers te vertegenwoordigen en milieuhervormingsprocessen te beïnvloeden vanuit een ecofeministisch perspectief. Onze activiteiten omvatten o.a. het onderzoeken van en toezichhouden op de huidige situatie, en pleiten voor Europese milieunormen daar waar deze een positieve impact teweeg kunnen brengen. We volgen de ontwikkelingen omtrent de toetredingsonderhandelingen met Turkije en andere kandidaat-lidstaten in Oost-Europa, Zuidoost-Europa op de voet.

worden wel genoemd in de SUP, maar er zijn nog geen regels die de hoeveelheid chemicaliën of plastic in deze producten moeten verminderen. Deze producten vallen echter wel onder Artikel 7, wat betekent dat vanaf 2021 ten minste op de verpakking van menstruatieproducten moet staan hoe ze weggegooid moeten worden, dat ze plastic of synthetische materialen kunnen bevatten en wat er met het milieu gebeurt als deze producten niet op de juiste wijze worden weggegooid. Hoewel de EU de negatieve impact van deze producten op het milieu onderkent, is het huidige beleid vooral gericht op bewustwording in plaats van concrete acties.

Een activistisch geluid! Carola Rackete

Carola Rackete is lobbyist voor klimaatrechtvaardigheid en een onafhankelijke kandidaat in de verkiezingen van 2024. Ze begon haar activisme toen ze getuige was van de gevolgen van klimaatverandering in het snel opwarmende Noordpoolgebied. De komende vier jaar zal Carola zich vooral inzetten voor biodiversiteit en klimaatrechtvaardigheid, met name op het

gebied van landbouw. “We maken deel uit van de natuurlijke wereld en zijn ervan, en van elkaar, afhankelijk voor ons voortbestaan en onze gezondheid. De rechten die we genieten, zoals vrijheid van meningsuiting of vrouwenrechten, zijn echter niet natuurlijk. Deze werden verworven door zij die ons voorgingen. We moeten deze rechten verdedigen en uitbreiden naar alle mensen op aarde. Om dat te kunnen doen, moeten we samen de handen ineen slaan.” – Carola Rackete

Kandidaat-lidstaten en buurlanden

De landen in Oost- en Zuidoost-Europa die in de toekomst tot de Europese Unie hopen toe te treden, zullen hun milieubeleid moeten afstemmen op dat van de EU. Officiële kandidaat-lidstaten zoals Noord-Macedonië, Montenegro, Albanië, Servië, Turkije, Oekraïne, Moldavië en Georgië, evenals potentiële kandidaat-lidstaten Bosnië en Herzegovina en Kosovo, zullen actie moeten ondernemen om milieuproblemen zoals lucht- en watervervuiling, bodemdegradatie, afvalbeheer en verlies van biodiversiteit aan te pakken voordat ze tot de EU kunnen toetreden. In Oekraïne lijden zowel mens als milieu onder de verwoestende invasie van Rusland, die grote schade toegebracht aan de infrastructuur en natuur- en landbouwgebieden zwaar heeft vervuild.

Deel 5:

ONZE BELANGRIJKSTE VERKIEZINGSTHEMA'S

Ecofeministische verkiezingsthema's

Hoewel in principe elk onderwerp kan worden benaderd vanuit een ecofeministisch perspectief, hebben we zes belangrijke thema's voor de Europese verkiezingen van 2024 waarbij ecofeminisme een cruciale rol speelt voor je uitgelicht. Dit zijn: *een rechtvaardige energietransitie, de vervuiler betaalt, jongeren aan de besluitvormingstafel, zeg nee tegen giftige chemicaliën, natuurinclusieve landbouw en duurzame en eerlijke handel*. Het overkoepelende thema bij deze onderwerpen is **klimaat en genderrechtvaardigheid, nu!** De Europese Unie draagt verantwoordelijkheid voor oplossingen en compensaties voor de klimaatcrisis. Ze moeten dit opnemen in hun beleid en doelstellingen.

Waarom klimaat en genderrechtvaardigheid, nu?

Vanwege oneerlijke systemen treft de klimaatverandering vrouwen en verschillende gemarginaliseerde groepen meer dan anderen. We zien nu al dat vrouwen en meisjes, LHBTQIA+ers en mensen met een beperking het vaakst gewond raken of omkomen bij

klimaatrampen. Nu het klimaat in rap tempo verandert, zullen er waarschijnlijk steeds meer rampen plaatsvinden. Voor duurzame ontwikkeling is het essentieel dat we eerlijke rechten hebben. Helaas komt discriminatie nog steeds voor en zijn er nog altijd barrières, sommige duidelijker en dan andere. Onze diverse samenleving moet goed vertegenwoordigd zijn om deze uitdagingen aan te gaan. Daarvoor hebben we iedereen nodig. **Het is daarom cruciaal om nu te handelen en ervoor te zorgen dat gemarginaliseerde groepen altijd inspraak hebben in beslissingen.** Omdat we weten dat verschillende groepen er meer onder lijden, is het belangrijk dat we niet alleen de klimaatcrisis bestrijden, maar dit ook eerlijk doen.

Een genderrechtvaardige energietransitie

We moeten zo snel mogelijk af van fossiele brandstoffen, maar dit moet ook eerlijk gebeuren. Het is niet alleen zaak om van vervuilende sectoren af te stappen, maar ook om de ongelijkheid en onzekerheid te bestrijden. Dit betekent dat we ervoor moeten zorgen dat de transitie voor iedereen eerlijk verloopt. Daarbij moeten we werk dat vaak over het hoofd wordt gezien, zoals zorgtaken die vooral op vrouwen thuis worden gedragen, gezien wordt. We moeten onderkennen dat zorg ook 'echt' werk is! Voor een eerlijke transitie dienen we prioriteit te geven aan zij die het hardst worden getroffen door de veranderingen, zoals mensen met banen in de sector voor fossiele brandstoffen en vrouwen die laagbetaald of informeel werk doen. Bij overwegingen over hoe de transitie mensen zal beïnvloeden, kunnen factoren zoals gender, etniciteit en sociale klasse niet ontbreken. Omdat vrouwen bijvoorbeeld vaak minder economische macht hebben, is de kans hoger dat zij te maken krijgen met energiearmoede. Onze focus moet liggen op het wereldwijd bestrijden van deze onrechtvaardigheden, veroorzaakt door de energiesector, en het vinden van eerlijker manieren van leven voor iedereen.

De vervuiler betaalt

Degenen die het minst bijgedragen aan de klimaatcrisis lijden er constant het meest onder. De crisis rond fossiele brandstoffen en de stijgende kosten van levensonderhoud in Europa hebben veel druk gelegd op vrouwen, meisjes en gemarginaliseerde gemeenschappen. Wereldwijd zijn deze groepen het hardst getroffen door vervuiling. Het Mondiale Zuiden gaat systematisch gebukt onder de ergste gevolgen van de klimaatcrisis. Bedrijven worden niet verantwoordelijk gehouden voor de schade die ze veroorzaken of belast voor het vervuilen van het milieu. **Het is tijd dat de vervuilers erkennen wat ze hebben gedaan.** Om de crisis aan te pakken en een eerlijke transitie in gang te zetten is veel geld nodig en het is de hoogste tijd dat degenen die de vervuiling hebben veroorzaakt, betalen voor hun aandeel, bijvoorbeeld in de vorm van schadevergoedingen.

Jongeren aan de besluitvormingstafel

Het beleid dat vandaag wordt besproken heeft dringend de inbreng van toekomstige generaties nodig, want het is wel ónze toekomst die op het spel staat. **Hoezo zou jij niet mee**

mogen praten? De EU onderkent dit en heeft een strategie ontwikkeld om jongeren bij de besluitvorming te betrekken en inbreng te geven, met als doel hun deelname aan de democratie te vergroten. Deze strategie moet ervoor zorgen dat jongeren over de nodige middelen beschikken om een zinvolle bijdrage te kunnen leveren. Jongerenparticipatie zorgt voor nieuwe perspectieven en frisse vooruitzichten, wat de besluitvorming verbetert en leidt tot beleid dat beter is afgestemd op de behoeften van de jongere generaties. Niet iedereen krijgt echter de kans om echt impact te maken. Stereotypen met betrekking tot gender, etniciteit en sociale achtergrond zijn hierdoor nog steeds sterk aanwezig. Vooral bij kritieke onderwerpen zoals klimaat en milieu, waar de inbreng van toekomstige generaties cruciaal is, moeten inspanningen worden geleverd om de participatie van jongeren nog meer te stimuleren. Bij de vorige Europese verkiezingen in 2019 was de opkomst onder jongeren onder de 25 42%, en die onder mensen tussen de 25 en 39 jaar 47%. Hoewel dit een verbetering was ten opzichte van 2014, lag het dus nog steeds onder de 50%. Om beter beleid en meer diverse perspectieven aan de besluitvormingstafel te bevorderen, moeten de EU-lidstaten ernaar streven om deze directe manier van participatie te verhogen.

Zeg nee tegen giftige chemicaliën!

Overall, in onze producten, ons voedsel en zelfs ons drinkwater, komen we hormoonverstoorders (EDC's) tegen. Deze vormen een bedreiging voor ons milieu en onze gezondheid,

doordat ze o.a. het risico op borst-, baarmoeder- of prostaatkanker verhogen. Sommige van deze chemische stoffen, zoals PFAS, worden zelfs 'forever chemicals' genoemd, omdat ze niet kunnen worden afgebroken of afgevoerd door het milieu of ons lichaam. EDC's kunnen in verband worden gebracht met verstoring van sekse-expressie, de vruchtbaarheidscyclus, vroege of vertraagde puberteit bij meisjes, neurologische aandoeningen, immuunstoornissen en hormoongerelateerde vormen van kanker. Door sociale normen, gendergebonden banen en maatschappelijk bepaalde schoonheidsidealen worden vrouwen meer blootgesteld aan deze chemicaliën, die bijvoorbeeld in cosmetica en schoonmaakmiddelen voorkomen. Bedrijven zullen deze stoffen blijven gebruiken als ze dat mogen, dus hebben we dringend strengere regelgeving en scherper toezicht nodig. Daarom roepen we de EU op om de REACH-regelgeving, bedoeld om het gebruik van gevaarlijke chemische stoffen onder controle te houden, aan te scherpen, strengere regels in te voeren en ervoor te zorgen dat ze strenger worden gehandhaafd.

Natuurinclusieve en eerlijke landbouw

Om onze planeet en onze gezondheid te beschermen, is het cruciaal dat we overgaan op duurzame en eerlijke landbouw. Het huidige landbouwsysteem is ontzettend onrechtvaardig, benadeelt mensen in het Mondiale Zuiden en biedt boeren geen eerlijke prijzen. Het wijdverbreide gebruik van pesticiden brengt enorme schade toe aan de biodiversiteit. Daarnaast draagt de bio-industrie bij aan de uitstoot van broeikasgassen en verergert daarmee de klimaatcrisis. Het importeren van soja uit het Mondiale Zuiden, voornamelijk voor veevoer, heeft ontbossing en koolstofuitstoot voor het transport tot gevolg. De overproductie voedsel in het Noorden het Mondiale Zuiden afhankelijk, waardoor lokale markten worden verstoord en de koolstofuitstoot alleen maar toeneemt. **We roepen op tot bescherming van de biodiversiteit door het gebruik van pesticiden en halt toe te roepen en importwetten in te voeren.** Voor onze gezondheid en het milieu is het van vitaal belang dat we het gebruik van hormoonverstoorders en pesticiden controleren en afwenden. Om de vraag naar niet-duurzaam verbouwde soja terug te dringen, moet de EU de veeteelt verminderen. Daarnaast eisen we dat de EU stopt met het exporteren van intensieve landbouw- en veeteeltsystemen door strengere import- en exportwetten in te voeren.

Duurzame en eerlijke handel

Vanwege de grootschalige productie, consumptie en internationale handel van goederen, hebben onze daden een enorme impact op mensen over de hele wereld. Omdat heel de wereld vandaag de dag met elkaar in verbinding staat, komen producten vaak uit verschillende plekken. Zo is een wereldeconomie ontstaan en daarmee ook een gedeelde verantwoordelijkheid voor een gezond milieu en eerlijke arbeidsomstandigheden. Helaas wordt niet meestal niet weerspiegeld in de prijzen die we betalen voor producten, en internationale handelsovereenkomsten staan vaak geen duidelijke maatregelen die dergelijke normen garanderen, vooral wanneer de productie naar het Mondiale Zuiden verschuift. Ook industriële sectoren moeten verantwoordelijk worden gehouden voor eerlijke

en duurzame productie. Hoewel het recente EU-verbod op wegwerp-plastic een stap in de goede richting is, moet “fast fashion”, een van de meest verspillende industrieën, ook streng worden aangepakt om de enorme hoeveelheden afval en milieuvervuiling tegen te gaan. Ondanks de doelstelling van de EU om microplastics in consumentengoederen te verbieden, draagt fast fashion nog altijd bij aan de vervuiling door het productieproces, verbruik en verpakkingsmaterialen. Textielproductie is verantwoordelijk voor 20% van de watervervuiling wereldwijd en voor 35% van de microplastics die in ons milieu terechtkomen. Een einde maken aan fast fashion zou een enorme stap kunnen zijn in de bestrijding van plasticvervuiling.

Organiseer je eigen workshop over de Europese verkiezingen

Ter voorbereiding op de komende Europese verkiezingen hebben we een workshop ontworpen om jongeren te betrekken bij de landelijke en EU-brede politiek, ecofeministische thema’s te promoten en ze te helpen begrijpen hoe het Europese Parlement precies werkt. **Het doel van deze workshop is om de partijprogramma’s van de politieke partijen in jouw land onder de loep te nemen en te kijken hoe de fracties waartoe ze binnen de EU behoren scoren in de context van ecofeministische verkiezingsthema’s.** Met deze oefening krijgen deelnemers de kans om zich onder te dompelen in de nationale politiek, en tegelijkertijd de dynamiek van de EU te ervaren.

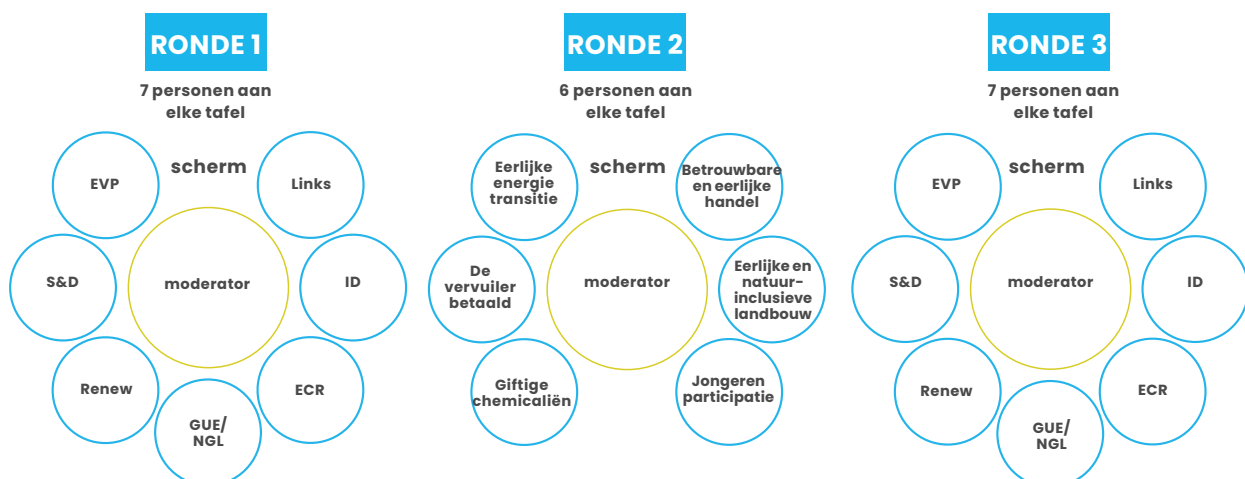
Aangezien de EU zeven fracties telt en wij zes ecofeministische thema's hebben uitgekozen, is deze workshop het best geschikt voor 42 personen. De opzet kun je echter altijd aanpassen aan jouw doelen, interesses en nationale context, bijvoorbeeld door een bepaalde fractie of een bepaald thema weg te laten of toe te voegen.

Overzicht workshop:

- Tijd: 10.00 -16.00
- Deelnemers: 42 met de basisindeling
- Doelgroep: jongeren in de leeftijdsgroep tussen 18 en 30 jaar.
- Moderator: idealiter iemand vragen om de dag aan elkaar te praten
- Experts: we raden aan om aan elke tafel een expert/tafelhoofd te hebben die helpt bij het modereren van de gesprekken en het scoren van de fracties.

Workshopindeling:

Laat aan het begin van de dag de moderator/iemand van de organisatie de context, planning en het doel van de workshop uitleggen. Naast een moderator die de workshop en thema's introduceert, kun je er ook voor kiezen om iemand uit te nodigen die wat vertelt over burgerberaden en het belang van jongerenparticipatie. Na de inleiding krijgt elke deelnemer een van de zeven fracties toegewezen (de non-inscrits zijn hierin niet meegenomen). In het Europees Parlement hebben de meeste landelijke partijen zich aangesloten bij een fractie. De deelnemers gaan kijken naar deze fracties en welke nationale partijen uit jouw land in elke fractie zitten. Omdat ze met elkaar moeten samenwerken, betekent dit vaak dat partijen er in het Parlement vaak andere doelstellingen en strategieën op nahouden dan ze doen in de landelijke politiek. Aangezien elke groep deelnemers een van de zeven fracties bespreekt, kan elke tafel naar verschillende landelijke partij kijken (als deze allemaal tot dezelfde fractie behoren). De partijen van een fractie zullen veel overeenkomsten vertonen, terwijl ze op het landelijke toneel mogelijk vrij ver uit elkaar liggen. Of een tafel één of meerdere nationale partijen bespreekt, hangt dus af van hoe de nationale partijen van jouw land zijn verdeeld over de fracties van het Europees Parlement.

Ronde 1: fractietafels

Het doel van ronde 1 is om inzicht te krijgen in de doelstellingen en strategieën van jouw fractie, en om de perspectieven van elke nationale partij (uit jouw land) binnen die fractie te begrijpen. De workshop heeft de vorm van een rollenspel: aan één tafel zitten zes mensen die het standpunt van hun fractie en de doelstellingen van de nationale partij(en) binnen die fractie bespreken. In deze ronde doe je onderzoek naar de standpunten van de (uit jouw land afkomstige) nationale partij(en) binnen jouw fractie, het algemene standpunt van de fractie en hun positie met betrekking tot de zes verschillende ecofeministische thema's. Je verdeelt deze thema's over de zes mensen in de groep, zodat iedereen jouw fractie kan vertegenwoordigen aan elk van de thematafels in ronde 2.

Benodigde materialen voor elke tafel:

- Een informatieblad over de fractie;
- Een overzicht van welke nationale partijen (uit jouw land) deel uitmaken van deze groep (bijvoorbeeld: EVP heeft momenteel zes Nederlandse leden; vijf uit het CDA en één uit de CU);
- Het manifest voor de Europese verkiezingen van elk van deze partijen;
- Informatie over de belangrijkste verkiezingsthema's;
- Optioneel: een overzichtsblad met een index waarop makkelijk te zien is waar in de manifesten (paginanummers) informatie te vinden is over de belangrijkste verkiezingsthema's;
- Optioneel: enkele relevante nieuwsartikelen.

Ronde 2: thematafels

Het doel van ronde 2 is om op elk ecofeministisch thema dieper in te gaan met "vertegenwoordigers" van andere de fracties om de doelstellingen te vergelijken en de positie van jouw fractie met betrekking tot het onderwerp in zijn context te kunnen plaatsen. Ook deze ronde heeft de vorm van een rollenspel, deze keer met zeven mensen (een persoon per fractie) aan elke thematafel (dit zijn er zes) waaraan elk een ander thema wordt besproken. Je gaat in gesprek met mensen van de andere fracties over jouw thema (dat je kreeg toegewezen in ronde 1) om beter te begrijpen wat de positie van jouw fractie is ten opzichte van de andere met betrekking tot dit onderwerp. Deze discussie kan gemodereerd worden door een expert over het thema of iemand van de organisatie.

Ronde 3: scores toekennen

In ronde 3 keer je terug naar je fractietafel om met je fractiegenoten te bespreken wat je hebt geleerd over jouw thema en je fractie voor elk onderwerp van een score te voorzien (rood, oranje of groen). Jullie hebben allemaal met vertegenwoordigers van de verschillende fracties gesproken en een goed beeld gekregen van de positie van jullie fractie ten opzichte van de andere. Bij deze ronde is het belangrijk dat iemand van de organisatie toezicht houdt. Vul de scorekaart in.

Benodigde materialen:

- Lege scorekaarten

WANNEER	WAT
10:00 – 11:00	Opening: welkomstwoord en instructies
11:00 – 12:30	Ronde 1: het bespreken van de doelstellingen, standpunten en manifesten aan de fractietafels
12:30 – 13:30	Lunch
13:30 – 14:30	Ronde 2: het bespreken van ecofeministische thema's met vertegenwoordigers van andere fracties aan de thematafels
14:30 – 14:45	Pauze
14:45 – 15:45	Ronde 3: het bespreken van de opgedane kennis en scores toekennen aan fractietafels
15:45 – 16:15	Presentaties en scores
16:15 – 16:30	Afsluitend praatje
16.30 – 18.00	Borrel?

Presentaties en conclusie

Elke fractie presenteert vervolgens gezamenlijk de scores die ze hun fractie gaven voor elk van de zes thema's. Dit wordt bijgehouden op één algemene scorekaart (dat kan de moderator doen). Na de presentaties vat iemand van de organisatie de dag samen in een afsluitend praatje, waarin de deelnemers gevraagd worden om te reflecteren op hoe het was om de manifesten te beoordelen en een dagje in de huid van een Europarlementariër te kruipen.

EU VERKIEZING 2024

ECOFEMINISTISCHE KIESWIJZER

Geïnformeerde beslissingen zijn belangrijk: ontdek hoe toegewijd de verschillende partijen zijn aan een gezond milieu en aan gendergelijkheid.

● Toegewijd
 ● Deels toegewijd
 ● Geen engagement of geen vermelding

	ONZE ECO-FEMINISTISCHE EISEN	PARTIJEN >										
	<p>Een genderrechtvaardige energietransitie Vrouwen verdienen gemiddeld minder, wat betekent dat ze eerder te maken krijgen met energiearmoede. De verschuiving naar duurzame energie moet eerlijk en gedecentraliseerd, en burgers moeten bij de besluitvorming worden betrokken, waarbij ook gendergelijkheid verder moet worden bevorderd.</p>
	<p>De vervuiler betaalt De mensen die het minst hebben bijgedragen aan de klimaatcrisis lijden er het meest onder. De crisis rond fossiele brandstoffen en de stijgende kosten van levensonderhoud in Europa vormen een zware belasting op vrouwen, meisjes en gemarginaliseerde gemeenschappen. Deze groepen worden het hardst getroffen door de milieuvervuiling overal ter wereld. Het is tijd dat zij die de vervuiling veroorzaken verantwoordelijkheid nemen voor hun daden.</p>											
	<p>Jongeren aan de besluitvormingstafel Het beleid dat vandaag wordt besproken, heeft de inbreng van toekomstige generaties dringend nodig, want het is onze toekomst die hier op het spel staat. Hoező zou jij geen inbreng verdienen? Om beter beleid en meer diverse perspectieven aan de besluitvormingstafel te bevorderen, zouden de EU-lidstaten ernaar moeten streven om deze vorm van participatie te verhogen.</p>											
	<p>Zeg nee tegen giftige chemicaliën De chemicaliën in alledaagse producten vormen een bedreiging voor de reproductieve gezondheid van mannen en verhogen het risico op borstkanker bij vrouwen. Bovendien toont onderzoek aan dat 90% van alle kinderen die worden geboren al tijdens de zwangerschap zijn blootgesteld aan giftige stoffen. We hebben strengere regels nodig om ervoor te zorgen dat gevaarlijke chemicaliën niet meer in onze winkelschappen terechtkomen.</p>											
	<p>Natuurinclusieve en eerlijke landbouw Het bestaande landbouwsysteem is ongelofelijk onrechtvaardig, het benadeelt mensen die in het Mondiale Zuiden wonen en biedt producenten geen eerlijke prijzen. Het grootschalige gebruik van pesticiden brengt grote schade toe aan de biodiversiteit. De bio-industrie daarnaast blijft aan de uitstoot van broeikasgassen en verergert zo de klimaatcrisis. We roepen op tot de bescherming van biodiversiteit door de invoering van strengere importwetten regels voor pesticidegebruik.</p>											
	<p>Duurzame en eerlijke handel Hoewel het recente EU-verbod op wegwerp-plastic zeker een stap in de juiste richting is, moet ook fast fashion (een van de meest verspillende industrieën) aan banden worden gelegd zodat de grote hoeveelheden afval en milieuvervuiling kunnen worden teruggedrongen. Het weren van fast fashion kan de plasticvervuiling sterk verminderen. Deze sector moet verantwoordelijk worden gehouden door de kosten van de inzameling van textielafval te dragen.</p>											

BIBLIOGRAFIE

Crenshaw, K. (1991). *Mapping the Margins: Intersectionality, Identity Politics, and Violence against Women of Color*. *Stanford Law Review* 43 (6): 1241-1299

Bellisai, F. (2023). *European elections 2024: Political scenarios. What's the outlook for the upcoming Europe?*, ECCO. Bekeken op 21 januari 2024, via: https://eccoclimate.org/wp-content/uploads/2023/12/EN_EU-election-analysis_December23.pdf

Perez, C. C. (2019). *Invisible Women*. London: Penguin Random House.

(2021). *Why the European Green Deal needs ecofeminism. Moving from gender-blind to gender-transformative environmental policies*. EEB & WECF. <https://eeb.org/wp-content/uploads/2021/07/Report-16-1.pdf>

Sanders, Anna & Joanna Flavell (2023) 'The direction of gender equality policy in Britain post-Brexit: towards a masculinised Westminster model', *Journal of European Public Policy*, 30:11, 2303-2325.

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13501763.2023.2200820>

Bijlage:

NUTTIGE BRONNEN VOOR JONGE KLIMAATACTIVISTEN

Boeken

Eco-politiek: Ecofeminists and the Greens door Greta Gaard (1998)

Staying Alive: Women, Ecology and Development (1988), door Vandana Shiva

Feminism, Capitalism, and Ecology (2023) door Johanna Oksala

The Good-Natured Feminist: Ecofeminism and the Quest for Democracy (1999) door Catriona Sandilands

The Future of Foreign Policy is Feminist door Kristina Lunz (2023)

Rapporten

[Why the European Green Deal needs ecofeminism](#)

[Dare to Care. Ecofeminism as a source of inspiration](#)

[European elections 2024: Political Scenarios. What's the outlook for the upcoming Europe?](#)

[The Dawn of a Europe of many visions](#)

[A Feminist Foreign Policy for the european union](#)

[Tackling the challenges faced by women human rights defenders through a gender lens | OHCHR](#)

Nieuws

[Sandrine Rousseau France ecofeminist](#)

[Making Peace with the Earth – Through Diversity, mutuality, Care, and Nonviolence. An Ecofeminist Manifesto](#)

[Are we done now? Feminism in Europe from a Belgian perspective by Ine Tollenaers](#)

[More women in politics, you can make it happen, by Liang de Beer](#)

[Feminist activism in peace and security by Miriam M. Müller](#)

[Europe at a crossroad Manifest](#)

[Europe on the Ballot: Why Transnational Parties Failed](#)

[Human rights experts warn against European crackdown on climate protesters |](#)

[Environmental activism | The Guardian](#)

Podcasts

[Young and Powerful with Choice for Youth and Sexuality](#)

[The feminist Political Ecology Podcast](#)

[Fem-Vibes podcast](#)

[Mothers of Invention](#)

Informatie over de EU

[Europees Parlement](#)

[Europese verkiezingen](#)

[Eurostat](#)

[Your guide to the 2024 European election in 9 charts – POLITICO](#)

Campaigns

[YOUTHVOTE](#)

[Don't let others choose for you: EuroDesk campaign](#)

[EurHope](#)

[Pop the Vote Campaign](#)

[16 Days of Activism against Gender-Based Violence | UN Women – Headquarters](#)

[MAKE RICH POLLUTERS PAY – | Home](#)

Jongerenorganisaties

[Generation Climate Europe](#)

[We are CHOICE for Youth and Sexuality » CHOICE for Youth and Sexuality](#)

Social media-accounts om te volgen:

[@europeanparliament](#)

[@euronews.tv](#)

[@european.youth.eu](#)

[@gef_europe](#)

[@intersectionalenvironmentalist](#)

[@wecf_international](#)

[@wecf_nederland](#)

[@oxfamnovib](#)

[@greenpeace](#)

[@actionaid](#)

[@earthrisestudio](#)

[@wedo_worldwide](#)

